49ՐԴ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 1761   Ե. ՇԱՐՔ   ՇԱԲԱԹ 16 — 29 ՄԱՐՏ 1907   15 ՍԷՖԷՐ 1325 — 16 ՄԱՐՏ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բաբը Ալի Ճամբան, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس قیصر
ادارهخانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՒՆԻՒՆ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Օտարահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար յատուկ պայմաններ

10 ՓԱՐԱ   ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԵՕԹՆ ԵՕԹՆԵԱԿ

Բ.

Ընտանեկան, քաղաքական և հոգեւոր կեանքին մէջ գրականութիւնը պատասխանատուութեան մեծ բաժին մը ունի. միջավայրը գծող տարրերու մէջ գրականութիւնը գլխաւոր դերերէն մին խաղցած է, մանաւանդ արդի գրականութիւնը՝ որ բոլոր սահմանները կը թափանցէ ամէն մտքաւորներու մէջ, իր նիւթերը կ'առնէ ամէն ներկա ազուած աոիթէ(?)։ Տարակոյս չկայ թէ այսպիսի տարր մը իր զօրութիւններէն շատ բան փոխ կուտայ նորագիրներու կազմութեան. Չիդ(?) տնտեսութեան մէջ մանաւանդ գրականութիւնը անխուսափելի է։ Երբեմն առանձնայատուկ որոշ սահմաններու մէջ ամփոփուած էր գրականութիւնը, ռամիկին հասկացողութեան ոլորտներէն վեր, տեսակ մը քրմական խորհրդաւորութիւն ունէր, ընծայեալներու միայն ընտանի, և դաբիրայի(?) սրբութիւն մը կը պահպանէր իր շրջակայքը. Գրականութիւնը այսօր հասարակաց կալուած մըն է սակայն, ներողամիտ. Թղյատու(?), որուն ազատ անցքէն կրնայ օգտուիլ իւրաքանչիւր ոք. և թօթափած է իր պատգամախօսի հին դերը. կը մտնէ ամէն կողմ, կը գոլորէ(?) ամէն մտքաւոր, կը հագնի ամէն ձեւ, և իր տարրերը նորաձեւութիւն կ'ընէ ամէնուն։ Մտաւոր ուժ այսքան պատկերալից ամփոփում մը բնականաբար իր ներգործութիւնը պիտի ունենար մինչեւ իսկ առանձին կեանքին մէջ. ուր կը սպրդի մերթ վիպային կեղծիքներու դիմքին տակ, մերթ բարոյականի վերարկուով պարուրուած, մերթ իմաստասէրի պատկառանքով և նորոգուցիչի անշահախնդիր դիմակով. Կը պրպտէ հոն ամէն գաղտնիք. Եւայի հետքերը հետամուտ օձին ամենահնար ճարտարութեամբ, և Պրոտէոսի մը զարմանալի դիմայեղութիւններով. Այսպէս գրական շունչը կը սողոսկի ամէն անկիւն, կը լիզէ, կը լորձնոտէ, կ'երանգաւորէ, կը գծագրէ։

Այսքան ճարտար հետամուտի մը ազդեցութենէն կարելի չէ զերծ նկատել միջավայրը։

Եւ արդարեւ մեր միջավայրը մեծապէս ազդուած է գրականութենէն, թերեւս ուրիշ շատ միջավայրերէ աւելի, սա' տարբերութեամբ նաեւ թէ մեր մէջ գրականութիւնը մեր բարոյական կեանքին և ընտանեկան հանգամանքներուն ծնունդը եղած է շատ անգամ։ Ըսէ ինծի թէ օ'րու հետ կը տեսնուիս և ես պիտի ըսեմ քեզի թէ ո՛վ ես. Այս գեղեցիկ առածը կը պատշաճի յաճախ համայնքի մը գրականութեան որակումին. Բայց գրականութիւնը որքան որ ազդուած է մեր առանձին կեանքին պարագաներէն, ինք իր կարգին ներգործած է անոր վրայ. անոր կազմութեան համար մեծամեծ առաղձներ(?) բերած է։ Պատասխանատուութեան մեծ բաժին մը ունի մեր բարոյական կեանքին արդի եղանակաւորումին մէջ. Ամէն ծնունդ կ'ազդուի իր պատճառէն, և իր կարգին կ'ազդէ սկզբնական պատճառին վրայ. Պարզ խօսելով, զաւակները իրենց ծնողքները կը յիշեցնեն, բայց իրենք ալ գոյն կուտան ծնողքներուն. Միջավայրին վաղանցիկ և կորնչելի տարրերուն խտացումն է գրականութիւնը, ինչպէս գիրը կայուն կուտայ անցանելի խօսքին. Գրականութիւնը յիշատակարան է միջավայրի մը խորհելու, զգալու եղանակին, նկարագրի ա՛յդ յատկութիւններուն որոնցմով օժտուած է ամէն օգտուել կամեցող։ Պատկերն է զայն արտադրող համայնքին։

Ուրեմն ինքնին կը հետեւի թէ գրականութիւնը կրնայ զարգացման ասուփ(?) ճանապարհը ըլլալ։

Մեր գրականութիւնը ի՞նչ կերպով պատկերը կրնանք համարել մեր բարոյական կեանքին։ Պարզ քննութիւն մը կը բաւէ հաւաստելու սա' ճշմարտութեան թէ մտքի ու բարոյական խառնուածքին բոլոր տարրերը ամփոփուած են մեր արդի գրականութեան մէջ։

Նախ հարեւանցի գրականութեան մը բոլոր հատքերը կարելի է ի վեր հանել մեր մէջ. Մտքակառք(?) գրականութիւն մը, եթէ կրնանք այսպէս ըսել. Բոլոր նիւթերուն առաջին կեղեւը կը բաւէ մեզի համար. Այս է պատճառը որ հոգեկանը չի հետաքրքրեր մեզ, մարմնաւորը կը գոհացնէ դիւրաւ. Ճշմարտութեան մը առաջին երեսը պատող տարակոյսները կը բաւեն մեզի՝ ուրանալու ամբողջ ճշմարտութիւնը. Որովհետեւ երերը յանկարծ լուսափայլ չեն երեւիր, ուրեմն պէտք է մերժել զանոնք. Բարոյական սկզբունքները միշտ թանձր քօղով մը վարագուրուած են, չենք պատռեր այդ քօղը, և արտաքին մթութենէն կը հետեւցնենք փաստը։ Որովհետեւ չենք տեսներ Աստուածը, կ'ուրանանք զայն. Այսպիսի գրականութիւն մը գիտական չէ երբեք. և ինչ որ գիտական հիմերու վրայ չի հանգչիր, իրական չէ ան. Արտաքին աշխարհը իր անտեսանելի օրէնքները ունի, որոնք չէին հասկցուեր, չէին ըմբռնուեր նուազ լուսաւոր գիտական ժամանակամիջոցներու մէջ, և երեւոյթներուն համեմատ աստուածներուն թիւը կ'որոշուէր, կամ թանձրացուցութեան կուռ ամպեր կը մթագնէին մարդկային միտքերը. կռապաշտութեան հիմը այսպէս դրուած է։ Հիմակ, հակառակէն, սխալ հասկցուած գիտութիւնը բուն օրէնքը անտեսել կուտայ մեզի. և կռապաշտութեան միւս ծայրին հասած ենք—անհաւատութեան, զոր մշակելու տխուր պարտականութիւնը գրականութիւնը տուած է ինք իրեն. Գրական գրէթէ իւրաքանչիւր արտադրութեան մէջ չնչին մը կայ տարակոյսի, խաւարչտին ամպ մը՝ որով կը քօղարկուին իմացականութիւնները. Գիտական հետազօտող միտքի պակասն է աս, թերատ մը զննութեանց դաշտին մէջ, խորին վիհ մը՝ որ իրարմէ կ'անջատէ մարդկային մարմինը եւ հոգին։

Այս միջոցիս ճիշդ միտքս կուգայ հանգուցեալ Պէրթըլոյի թղթակցութիւնը իր բարեկամ Ռընանին հետ։ Երկուքն ալ տարակոյսներու ցանցին մէջ ինկած, մին աստուածաբանական խրթնութեանց տարափին տակ ընկճուած, միւսը գիտական հետազօտութեանց պայծառ արդիւնքներուն պաշտպանութեան տակ շլմորած, երկուքը հաւասարապէս միեւնոյն ենթադրութեան եզերքը կը ժամանեն—Մեծ Պատճառին, Անծանօթին ենթադրութեան. Ռընանի տարակոյսները աւելի ցաւատանջ են, աստուածային յայտնեալ ճշմարտութիւններուն խուզարկութիւններով կը զբաղի անոր միտքը. հրաշքներու պատմութիւնը, անմիջական ներգործութեան վարդապետութիւնը կը տանջեն զայն, կը սրտնեղի, անհաւատութեան մղձաւանջը կը ճնշէ անոր միտքին, որուն զգայնականները ծայրայեղօրէն պրրկուած են, իմացականութիւնը կ'ըմբոստանայ յայտնութենական վարդապետութեանց ճշմարտութեան դէմ. Պէրթըլօ զուարթամիտ իր փորձերը կը շարունակէ, քիմիական խողովակներուն ծայրը կեցած՝ նիւթերուն ինքնութիւնը կ'իմաստասիրէ, անոնց արդիւնքներէն կը զգլխի, կ'արբենայ, ճշմարտութիւն մը ուրիշ ճշմարտութիւն կը հետեւցնէ, ու այսպէս շարունակաբար բազմապատիկ գաղտնիքներ իրենց վերլուծումը կը պարզեն խուզարկու աչքին տակ. բայց կուգայ վայրկեան մը՝ ուր նիւթերը մատնած են արդէն իրենց բոլոր գաղտնիքները. բայց բուն նիւթը գաղտնի կը մնայ, ա՛ն որ նիւթին կուտայ զօրութիւնը շարժելու, զգալու, խորհելու եւ ծնելու։ Ո եւ է գործիք, ո եւ է խառնուրդ չի զօրեր նիւթը ստեղծագործելու, գտնուած յառաջնիւթը (protoplasma) իր բոլոր անհելի անյայտութիւններով ի դերեւ կը հանէ գիտական հզօր մտասեւեռումներ, եւ ստեղծիչ նիւթին գաղտնիքը կը խուսափի վհատեցուցիչ արագութեամբ։ Պէրթըլօ գրիչը ձեռք կ'առնէ երկարամեայ փորձերուն այս մխիթարական արդիւնքին վրայ, եւ իր բարեկամ Ռընանի կը պատմէ իր փորձութիւնները, տաժանումները, ինքնակ ծնունդը (génération spontanée) արդիւնաւորելու համար կրած տառապալից աշխատութիւնները։ Գործնական սահմաններուն վրայ գիտնականին փորձերը իմաստասէր Ռընան կասեցուցած էր մտքի սահմաններուն վրայ. մարդկային կարողութեանց ներքին գաղտնիքը իբրեւ նիւթեղէն շարժումներու պարզ հետեւութիւն մը կայացնելու երկարատեւ վաստակներէն բան մը շահած չէր Ռընան Պէրթըլոյի նըման, եւ երկու միտքերը հրապարակաւ յայտնեցին իրենց տարակոյսներուն տեսիլութիւնները, խոստովանեցան իրենց անզօրութիւնը. եւ Մեծ Պատճառին ու Անծանօթին առջեւ իրենց պարտութիւնը երգեցին ա՛յնքան անկեղծ ու խորախորհուրդ համակերպութեամբ. Կրօնական ճշմարտութիւնները մարդկօրէն մտքի ապացոյցներով հաստատելու, եւ գիտական փորձերու վրայ նիւթին գաղտնիքը կորզելու համառատութեան եւ յամառութեան մասին շատ դժուար է գտնել այդ երկուորեակ ֆրանսական միտքերուն չափ լուսափայլ եւ միեւնոյն ատեն անկեղծ անձնաւորութիւններ։

Երկուքն ալ տագնապի զառիթափին եզրը կեցած՝ խորխորատը չեն իյնար. Ճշմարտութեան հեռաւոր լոյսը բաւական զօրաւոր է անոնց աչքին, չմոլորելու համար խորխորատին առթած թալուկէն. Եւ Պէրթըլօ ու Ռընան, եթէ չեն իսկ հաւատար աստուածային յայտնութեանց, Մեծ Պատճառին գոյութիւնը թեթեւօրէն չեն ուրանար, և իրենց հետազօտ բիբերը բլչակնող բիւրը(?) պարզելու հոգեկան կորովը ունին։ Երեւոյթներէն չխաբուելու և գիտական օրէնքներու ծանօթութենէն բարձրանալու պարտաւորութեան համար, ի՞նչ մեծ խրախոյս կրնայ ըլլալ ճշմարիտ գիտուններու այս ընթացքը։ Գրականութիւնը ո՛րքան կը շահի, երբ թօթափէ իր մելամաղձոտ լսը(?), և իրերու ներքին արժանիքը թափանցելու նկրտի, փոխանակ տարաբախտ մուշներէն չլակնելու։ Գրականութեան վեհութիւնը կը կայանայ մտքի թափանցկոտութեան ա՛յն ոյժին մէջ, որ արտաքինէն անդին կը յառի, և իր ծնունդը կը գտնէ ազնուական հոգի. ու հետեւողութեան մէջ, որոնք ճշմարիտ գիտութիւնը կը հիմնեն անխախտելի և հաստատուն սկզբունքներու վրայ։

Հաւատքը, բարոյականի կալուածին վրայ կտրել թափելու մէջ կը գննէ մեր գրականութիւնը. Ընտանեկան, կրօնական բարոյական անխուսափելի մոլութիւններու դէմ պայքարելու միակ եղանակը կ'ենթադրեն անոնց կոճակած մէկ հարուածով, որպէս թէ նուիրել ըլլար տապարը ծառին արմատը մօտեցնել, անոր քանի մը չորցած ոստերը յապաւելու համար. Դեղեցիկ արդիւնքներ մատակարարող ծառին դէմ այսքան ապերախտութիւն վայել չէ, ծառը՝ որ կրնայ ծաղկիլ նորոգուիլ, զայն չեն կտրեր. Մարմինը ընդհանուր տնտեսութիւնը դարմանել պէտք է անոր փտած մասերը նշտրակելու առթին, և ո՛րքան հոգատարութիւն կը պարտի վիրաբոյժը իր այս փափուկ գործողութիւնը կատարելու ժամանակ, և ո՛րքան մահաբեր եղած են այդպիսի գործողութիւններ անճարակ մարմնաւորներու վիրաբուժական սեղաններուն վրայ։ Հաւատքի և բարոյականի հին կոճղին վրայ ծլարձակում կարելի է, առանց խորտակելու զայն, ուրկէց կրնան ընձիւղիլ բազմանմ նորոգեան թերթեր։

Ինչ կ'ընեն մեր գրագէտները,— մեծ մասամբ դժգոհ են բարոյականութենէն և հաւատքէն։ Եւ այս ոճով իրենց աշխատութիւնները մոլորութիւն կը սերմանեն, մոլութեանց դէմ իրենց պայքարին թափը նոյնքան ուժգնութեամբ կը գործածեն միամիտ ու կազդուրիչ հաւատքին դէմ ալ, դաժան չկամութիւն մը ծայր կուտայ իրենց գրիչներէն. Մինչեւ իսկ բանաստեղծութիւնը վարակուած է այս մելամաղձիկ ախտէն. զուարթ բանաստեղծութեան չնչտերը կը պակսին, հոգիի խըռովքներ, մտքի տարակոյսներ իրենց երկարաձիգ հեծիւնը կը հանեն հրատարակուած քերթուածներուն մեծ մասին մէջ. Տխուրներ չենք ընտրած մեզի, ամէնքս ալ իմաստասէր, բարոյախօս, բանաստեղծ ենք, ամէնքս ալ կանոնի մարդ ենք, և յարակցութեան օրէնքը գրականութեան մէջ գոյութիւն չունի մեզի համար. Հայու Եղիայի Նիրվանային վրայէն Մըմըրեանի Ալէլուիան կ'անցնի հոգեցունց քամիի մը պէս, և Ալիփաշանի խանդին զուարթ ու ժպտալից բոյրերը հազիւ կը քերեն մելամաղձոտ տաղերու դերբուկ եզերքներէն։ Սիպիլի ամբողջ բանաստեղծութիւնը ցաւի, հեծկլտանքի, ողբասաց, ախտավարակ ամփոփում մըն է, հիացկոտ յառած վշտի դիցուհիին, որուն վարսերէն կը կաթկթի արտասուքը ոսկի ու արծաթ ցօղերով։ Արտաշէս Յարութիւնեանի քերթուածները ըմբոստ ու անյագ ոգիի մը յարածուփ անհանգստութիւնը և մակընթացութիւնն են, Պէշիքթաշլեան Մուսան իր արտաքին ժպիտներուն տակէն դժգոհանքի դաժան դէմքը կը պրկէ. Մինչեւ իսկ,— ո՞վ պիտի հաւատար,—ինքնամփոփ ու լուսաւոր Չէլքէնեան իր կապարճին մէջ ունի եղեր սրանեղ կացութեան մը վայնասունները, որոնց դէմ երբ հրապարակ կ'ելնեն ջղագրգիռներէն մինչեւ վանականները, զիրար հետամտողներու կսկծեցուցիչ կամիթները կը ցցուին։

Հաւատքէն ու կրօնական բարոյականէն ուծանալու պարագան ալ տարբեր է. տարակոյսի այս մոլութիւնը ինքնաբերաբար առաջ պիտի բերէր անտարբերութիւն մը աւանդական բարոյականին նկատմամբ. գրականութեան ջիղերը հեշտ կցուան անոր կոխուած արահետը. Նոր պաշտակներ որոնեցին Աստուծմէն ու հինաւուրց բարոյականէն անջատուած, ու տակաւին կը փնտռեն, և ոչ ոք անոնցմէ իր հետազօտութիւններուն անձնյաջողութիւնը պատմեց մեզի. կը լկտուին իրենց կասկածներուն մէջ, երկու ոտքի վրայ կաղ կ'ընթանան, և քաջութիւնը չեն ունենար իրենց հասած հետեւութիւնները պարզելու համար մեր առջեւ ի մասին հաւատքին ու կրօնական բարոյականութեան։ Գիտական ճշմարտութեան մը փայլը կը բաւէ տարակոյսի տակ ձգելու համար հաւատքը, որ քիմիական գործիքի մէջ չի տարրալուծուիր, և որովհետեւ չի տարրալուծուիր, անընդունելի է. մեր պայծառ իմացականութիւնը պէտք չունի Աւետարանի գերբնական լոյսերուն, և որովհետեւ մտքով չենք կըրնար վերլուծել ու մալել զանոնք, ուրեմն չենք ընդունիր հաւատքը, չենք ընդունիր կրօնական բարոյականը։ Գիտակից ու ճշմարտապէս հետազօտիչ միտքերու վայել տրամաբանութիւն մը չէ ասիկա։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԳՈՒԶԳՈՒՆՃՈՒՔԻ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ Տ. ԿԱՐԱՊԵՏ Ա. ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՅՈՒՍՆԱՄԵԱԿԸ

Երբ տակաւին չէր ծնած, հօրեղբայրը՝ Տ. Յովհաննէս վրդ. Սեթեան ծնեալ 1800 Սեդրաքեան, Մարզուանու Ս. Աստուածածնայ վանքին մէջ 1824 Մարտ 17ին Աբեղա կը ձեռնադրուէր Տ. Յակոբ եպս. Սերոբեանէ.

Իսկ հայրը՝ որ կրտսեր եղբայրն էր Տ. Յովհաննէս վրդ.ի, լուսարարութեան պաշտօնը կը վարէր Իւսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ.

1835 թուականին Պալեան Գրիգոր Գալֆա Ամիրայի փեսան՝ Սերվէրեան ճարտարապետ Յովհաննէս Ամիրա առաջին անգամ Գուզգունճուքի մէջ փայտաշէն եկեղեցիի մը հիմնարկութիւնը կատարելով՝ աւարտելուն՝ Մայիս 11ին օծուեցաւ յանուն Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի (թերեւս ի յիշատակ իր աներհօր Գրիգոր Գալֆայի) ի ձեռն ընիկ Պալաթցի Կ. Պոլսոյ նախկին Պատրիարք և Ս. Խաչ եկեղեցւոյ պատուական Քարոզիչ Տ. Կարապետ Արքեպս. Մուշեղեանի, և Պատրիարքարանի արտօնութեամբ սոյն նորաշէն եկեղեցւոյ Աւագերէց կարգեցաւ Մայր Եկեղեցւոյ նախորդ Աւագերէց և Սերվէրեանի խոստովանահայր Տ. Արիստակէս, որդի՝ Փինճանճի Տ. Բաղտասարայ. և որովհետեւ յարմար ընծայացու մը կը փընտռուէր՝ որպիսեցաւ(?) Ս. Խաչի լուսարարը ձեռնադրել, ուստի 1836 Փետր. 14ին դարձեալ Տ. Կարապետ Արքեպս. զայն քահանայ ձեռնադրելով անուանեց Տ. Գրիգոր.

Տ. Գրիգոր Սեթեանի անդրանիկ որդին՝ Կարապետ, ծնաւ 1830 թուականին և մկրտուեցաւ Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցին, և երբ 1838ին Տ. Յակոբ Եպս. Սերոբեան՝ Պատրիարքի խորհրդական անուանուելով՝ Մարզուանէն Պոլիս վերադարձաւ, Տ. Յովհաննէս վրդ. Սեթեան ևս հետը եկաւ և մնաց Գուզգունճուք, իր եղբօր՝ Տ. Գրիգոր քհ.ի տունը, մինչեւ յվախճան.

Սեթեան երկուքէն եղբարց կարգադրութեամբ, Կարապետ պատանին՝ ժամանակ մը վարժարանին մէջ ուսում առնելէ յետոյ կոչուեցաւ նախ լուսարարութեան և ապա տարբեր աստիճաններով զարդեցաւ. և որովհետեւ Սեթեանից նպատակն էր զտիրացու կարապետն ամուսնացնել և քահանայ ձեռնադրել տալ, ժամանակը հասած համարելով խնդրոյն գործադրելոյն և տիրացու Կարապետ 1857 Մարտ 16, շաբաթ առաւօտուն ի Մայր-Եկեղեցւոջ Աւագ սարկաւագ և կիրակի առաւօտուն ի Գուզգունճուք քահանայ ձեռնադրուելով կոչուեցաւ Տ. Կարապետ ի Տ. Յակոբ Արքեպս. Սերոբեանէ։ Տ. Յովհաննէս վրդ. և Տ. Գրիգոր Սեթեան, հոգեւոր Տ. Աստուածատուր և Տ. Երեմիա եպիսկոպոսաց օրինակին հետեւելով՝ կը փութային մայրաքաղաքիս նորաշէն եկեղեցիներու օծման ներկայ գտնուիլ. Նորապսակ Տ. Կարապետ առաջին տարին իսկ անոնց ըն-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(145)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԶԱՐԴ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԴԼՈՒԽ

Անծանօթը որ կզղեակին եզերքը հասնուած էր, անհամբեր կերպով կը դիտէր գետին ալիքները, որոնք իրիկուան մթնշաղին ստուերցուցիչ տպաւորութիւն մը կ'ընէին իրենց ճողփիւնով ու մթաստուեր վէտվէտումներով, գետին վրայ, հոն հոս մութ ստուերները նման կը նշմարուէին խարսխանիչներն ու տակառանիչները, որոնք նաւերուն ցոյց կուտային անոնց կայանելիք տեղը՝ քաղաքին առջեւ. Վերջալոյսը փուքով կ'աննետէր և գիշերուան մթութիւնը աստիճանաբար սկսած էր տարածուիլ ամէն կողմ։ Կրակները սկսած էին վառուիլ, որոնք գիշերուան առաջնորդներն էին նաւահանգստին մէջ.

Անծանօթը ջղագրգիռ անհամբերութեամբ կ'երթեւեկէր գետեզերքին վըրայ, որ կատաղի չնչտով մը,

—Ա՛խ աս Դեւլին Դիմակաւորները, մըլտաց, սրիկայ աւազակը մէջտեղ չերեւար, ո՞ւր մնաց արդեօք։

Անծանօթին կեցած տեղէն քիչ անդին հասարակաց տուներէն մէկուն ետեւէն ստուեր մը դուրս ելաւ յանկարծ ու անոր դիմացը կանգնելով,

—Վսեմափառ Տէ՛ր Ռըքէն, ըսաւ, Յօ Տօքը վար դրին հիւրանոցին մէջ, ու այս պատճառաւ չկրցաւ յարգել ձեր Վսեմութեան հետ որոշուած ժամադրութիւնը ու անձամբ գալ հոս։

Նորեկը դեռատի անձնամցի մըն էր, կուզի նման նեղ ու սուր երեսով որ համակ խորամանկութիւն, վարպետութիւն ու չարաճճիութիւն կ'արտայայտէր, Օթէլներու ծառաներուն յատուկ համաշխարհային հանդերձանք մը հագած էր, որ շատ լաւ կը վայլէր իր նենգամտակ դէմքին։

Մարդը ծառան լաւ մը չափելէ ետք,

—Պարապ խօսք չեմ ուզեր, ըսաւ, դուն եկար, աղէ՛կ, ի՞նչ պիտի ըսես։

Խօսքը քեզմէ կը լմննայ յարգելի' Ռըքէն, պատասխանեց ծառան, դուն ինծի պիտի համրե՞ս խոստացուած դրամները։

—Այո՛, պայմանով որ սակայն մինչեւ վերջը հաւատարմութեամբ ծառայես ինծի.

Սպասաւորը խեղկատակ ժպիտով մը

—Երբ լաւ կը վճարեն, ըսաւ, հաւատարմութիւնը բնական կը դառնայ և սակայն առանց վարձքի հաւատարմութիւնն ալ դժուար գործ է. այս պարագան բացայայտ կը ցուցնէ ուրեմն իմ սկզբունքս։

Ծառային այս վարդապետութիւնը անհեթեթ չթուեցաւ անոր խօսակիցին, որ փոխադարձաբար.

—Դուն ուրեմն կը խոստանաս պատմել որոշուածներն ու անցած դարձածները։

—Այո՛, կը խոստանամ պատմել, առանց բառ մը կամ կէտ մը յապաւելու։

—Ե՞րբ պիտի խօսիս։

Ծառան տատամսոտ դէմք մը առաւ, ու մտահոգ չնչտով մը,

—Ախ, ըսաւ, հիւանդ կինը դեռ վերստացած չէ գիտակցութիւնը։

—Ի՞նչ վնաս ունի։

—Իսկ միւսները դիւրաւ կրցան չըդնաւ(?) մը փոխադրուիլ, որովհետեւ դիւրին էր անոնց փոխադրութիւնը. Վստահ եմ որ պիտի չփորձէք այս կինն ալ փոխադրել, որ ոյժ չունի այսպիսի գործողութեան մը դիմադրելու։

—Ինչպէս է արդ կնոջ վիճակը, հարցուց մարդը անհամբերութեամբ։

— Բժիշկը ըսաւ որ ամէն վտանգ անցուցած է ու վախնալու բան չկայ վիճակին մէջ. վստահ եմ ըսածիս, ականջս դրան տուած մտիկ ըրի բժիշկին որ կ'ըսէր թէ հիւանդը քիչ ատենէն ոտքի պիտի ելլէ։

—Թող ըլլայ, երբ որ ոտքի ելլայ, անշուշտ պիտի գործադրես որոշուածը։

—Այո՛, պիտի գործադրեմ։

—Եւ առանց ժամանակ կորսնցնելու պիտի տեղեկացնես ինծի։

—Անշուշտ անշուշտ, կրկնեց ծառան խեղկատակ դէմքով, բան մը պակաս պիտի չձգեմ, բայց դուն ալ իմ գրպանս լեցնելու ես։

Մարդը բերանը չբացաւ, ձեռքը գրպանը խոթեց ու բուռ մը դրամ հանելով,

—Ա՛ռ տղայ, ըսաւ, անհաւասարկ թերհաշիւ մը, ասիկա յաւելուածական վարձատրութիւն մըն է, որոշուած վարձքդ ալ բացէն պիտի առնես. աչքդ չորս բա՛ց, մի՛ մոռնար պարտականութիւնդ։

—Հիմա որ դրամները գրպանս դրի, յարեց ծառան, կրնամ ըսել թէ դժուար բան չէ ձեր ուզածը. ասոնք Եւրոպացի են քաղաքավարութենէն ու հաճոյալի ձեւերէն շուտով կը խաբուին։ Դուն առատ ոսկի վճարէ ինծի, ես քու ամենախոնարհ գերիդ կ'ըլլամ միշտ և հանապազ, ինչ հրաման որ ընես կը գործադրեմ։ Ալ հիմա ինծի պէտք չունիս կարծեմ, այնպէս չէ՞, յարգամեծա՛ր Ռըքէն։

— Պէտք չունիմ, պատասխանեց մարդը լրջութեամբ։

— Ուրեմն թող տուր որ հիւրանոց վերադառնամ, յարեց ծառան, անօրէնը խիստ մարդ է, դիս դրան առջեւ կենալու ղրկեց, ես հոս ձեր քով փութացի, հիմա կը բարկանայ։

—Ինչ մեծ դժբախտութիւն։

—Ձեզի համար այնպէս չէ, բայց ինծի համար ամենամեծ դժբախտութիւն մըն է, երբ իմ տեղս ուրիշ ծառայ մը մանէ հիւրանոց ու քեզի ծառայելով ստանալիք վարձքս ան ստանայ. ինչ որ է ես հիմա հիւրանոց երթամ ու գործիս նայիմ, որ թէ՛ անձիս օգտակար ըլլամ և թէ քեզ, ամենայարգելի տէր. ուրեմն ներողութիւն, շնորհ, գթութիւն և վարձատրութիւն, առատ վարձատրութիւն, հասկցա՞ր անշուշտ։

(Շարունակելի)

կերտելով ընտելացաւ և ըսեմ՝ զանոնք գերազանցեց։

Տ. Յովհաննէս վրդ. Սեթեան 1868 Թուականին Եպիսկոպոս ձեռնադրուելով վախճանեցաւ 1873 յուլիս 1ին 1824-1873 ամբողջ 49 տարի պաշտօնավարեց։

Տ. Գրիգոր քհնյ. Սեթեան 1862ին Աւագերէց կոչուելով վախճանեցաւ 1885 Թուականին, նոյնպէս 49 տարի հազիւ կրցաւ պաշտօնավարել այսինքն՝ 1836-1885։

Սեթեանց համեստ բնակարանը կը հիւրընկալուէին առհասարակ Պատրիարք, Եպիսկոպոս, Վարդապետ. Քահանայ եւ աշխարհական. անդամակցած էին Պատրիարքարանի ժողովներուն եւ իրենց առ Աստուած փոխելնուն դանկ մը անգամ չը Թողուցին իրենց ժառանգորդաց։

Տ. Կարապետ Աւագ քահանայ Սեթեան՝ որուն յիսնամեայ քահանայագործութեան ի շնորհաւորութիւն կը գրեմ սոյն երկտողս, և որ երեք ամիսներէ ի վեր ենթարկուած հիւանդութենէն հիւծած անկողնոյ կը ծառայէ, ամէն մասամբ իր հոգելոյս հօր և հօրեղբօր օրինակին հետեւած է. և բարեդէպ է նկատողութեան առնուլ Ս. Եկեղեցւոյ մատուցած իր յիսնամեայ ծառայութիւնն և մխիթարել զայն, կարելին ի գործ դնելով։

ՄԻՔԱՅԷԼ ՔՀ. ԱՇՃԵԱՆ
Մայր-Եկեղեցւոյ

Գում-Գաբու

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԷՐՆՍԹ ՊԷՐԿՄԱՆ.— Գերմանացի հռչակաւոր զինուորական վիրաբոյժ Բրոֆ. Էրնսթ Պէրկման մեռաւ իր ծննդեան 70րդ տարեդարձէն քիչ ետքը։ Իրմով կ'անհետանայ արդի վիրաբուժութեան հիմնադիրներէն մին, Թէօտոր Պիլրօթի հաւատարիմ գործակիցներէն մին։

Էրնսթ Պէրկման ծնած էր Ռիկա (Լիվլանտ) 1836 Դեկտ. 16ին, ուսումը կատարեց Տօրբաթի մէջ, 1860ին վկայական առաւ, և վիրաբուժութեան դասախօսութեանց օգնական եղաւ Աւտլման և Օթինկէն բրոֆէսորներուն։ 1864ին մասնաւոր դասախօսութեան սկսաւ, և իր ժամանակի գերման բժիշկներուն ամենամեծ մասին նման ուսումնական ճամբորդութեան մը ձեռնարկեց Վիեննա, յետոյ Պերլին։

1866ին Բրոֆ. Վակների հետ Պոհեմիա գնաց Բէօնիկսպէրկէն. Բէօնիկսհօֆի հիւանդանոցին մէջ սկսաւ Պէրկման իր վիրաբուժական գործունէութիւնը։ Ցետոյ Տօրբաթ վերադարձաւ։ 1870ին, երբ կ'աշխատէր Ամսթերտամ բնագէտ Բիւնէի քիմիանոցին մէջ, Պերլինէն կանչուեցաւ իբրեւ զինուորական բժիշկ պաշտօնավարելու գերման բանակին մէջ։ Վայսէնպուրկի և Վէօրթի ճակատամարտներէն վերջ Բիւսյց գնաց, ուր առաջին անգամ ծառայեց բանաստեղծ և վիրաբոյժ Ֆօլքմանի հրամանին տակ, յետոյ Թէօտոր Պիլրօթի հրամանին տակ Մանհայմի մէջ։ Պիլրօթ պատերազմական հիւանդարանէն իր ղրկած վիրաբուժական նամակներուն մէջ կը գրէ.— «Մանհայմի մէջ գտայ Բրոֆ. Ֆօլքմանի կողմէ կարգաւորուած գեղեցիկ դրութեամբ հիւանդարան մը. բոլոր կարեւոր պաշտօններուն գլուխը ճարտար բժիշկներ կան. Բրոֆ. Պէրկման, բոլոր ռուս երիտասարդ վիրաբոյժներուն մէջ ամէնէն գերազանցը, գիտութեամբ և կարողութեամբ բոլորովին գերմանացի, աչքիս զարկաւ իր աշխատութիւններով։»

Նոյն տարին Հոկտ.ին Պէրկման վարիչ բժշկի պաշտօնին կոչուեցաւ Քարլսրուհէի Ֆրիտրիխ զօրանոցին մէջ, Այս հիմնական հիւանդարանին պատրաստութեան միջոցին ընկերացաւ Պատէնի առողջապահական շրջանին հիւանդարանին, դէպ ի Պէլֆօր, և յետոյ Բարիզի առջեւ պաշարման գիծերուն մէջ։ 1871 Ցնվ.էն մինչեւ Ապրիլ վարեց Քարլսրուհէի զօրանոցները, յետոյ վերադարձաւ Տօրբաթ։

Բեթերսպուրկէն, Բիէվէն և Վիւրցպուրկէն հրաւիրուելով վիրաբուժական հիւանդանոցներու տեսչութեան, Պէրկման Վիւրցպուրկի համար որոշում տուաւ, ուր 1878 Ապրիլ 15ին իր առաջին բանախօսութիւնը արտասանեց։ 1882ին կրկին Պերլին կանչուեցաւ։ Լանկէնպէքի դասախօսութեան բեմը նախ Պիլրօթի առաջարկուեցաւ, և երբ ասիկա մերժեց, Պէրկման ստանձնեց պերլինեան հիւանդանոցը, զոր կը վարէր մինչեւ իր մահը։

Պէրկման Պիլրօթի նման իր գիտական աշխատութիւնները սկսաւ վէրքերը բուժելու ուսումնասիրութեամբ։ Մասնաւորապէս ուսումնասիրեց գլուխի վիրաբուժական հիւանդութիւնները, նաեւ հրազէնի գնտակներէն առաջ եկած վէրքերը։ Առաջին անգամ գրեց վիրաբուժութեան մէջ սիւպլիմէի գործածութեան վրայ. իր և իր աշակերտներուն աշխատութիւնները հաւաքեց ատենըշարս հատորներու մէջ.— «Պերլինի վիրաբուժական հիւանդանոցին աշխատութիւնները» խորագրով։ Աւելի մեծ երկասիրութիւններ են.— «Ուղեղի հիւանդութեանց վիրաբուժական դարմանումը», «Առաջնորդող բանախօսութիւններ վիրաբուժական գործողութեանց դասընթացքի համար», «Տաբերք վիրաբուժութեան»։ Իր ամենամեծ ծառայութիւններէն կրնանք յիշել սա՛ պարագան թէ իսկոյն ընդունեց հականեխութեան դրութիւնը, զոր կը քարոզէր անգլիացի վիրաբոյժ Լիսթըր։ Ինք և իր օգնականը՝ Շիմմէլպուշ հականեխութենէն աննեխութիւն տանող ճամբան հարթեցին։ Պէրկմանի կը պարտի վիրաբուժութիւնը պատերազմական գործողութեանց կանոնաւոր ճիւղին կարգադրութիւնը։ Հականեխութեան դրութենէն առաջ ապրող նշանաւոր վիրաբոյժ Շթրոմէյէր կ'ըսէր.—«Դաշտին վրայ վիրաբուժական գործողութեան առաջին նշանը այն է որ վիրաբոյժը նախ ինք իր գլխուն վրայ անգամ մը ինկած ըլլալու է»։ Հականեխական դրութեան գործադրութեան և ուղեղային բնախօսութեան յառաջդիմութեան շնորհիւ Պէրկման կարողացաւ ուղեղային վիրաբուժութիւնը չինել։ Մեր ժամանակի իբրեւ ամէնէն փորձառու զինուորական վիրաբոյժը գնտակահար վէրքերուն հականեխման դարմանումին համար, մեթոտ մը՝ որ գործածուեցաւ բոլոր արդի պատերազմներուն մէջ, ի մասնաւորի ռուսաճաբոնական պատերազմին երկարաձիգ արիւնալի ճակատամարտներուն մէջ և անխուսափելի երաշխաւորութիւն մը պատերազմական վիրաբուժութեան համար։

Պէրկմանի գուշակող բնութիւնը կը տեսնուի իր բոլոր աշխատութեանց մէջ։ Բոլոր բժշկական համաժողովներու ատեն. Վիեննայի մէջ գումարուած բնագէտներուն վերջին ժողովին ժամանակ, մանաւանդ վիրաբուժական գերման ընկերութեան կողմէ Պերլինի Համաժողովին մէջ առաջնակարգ դեր մը խաղաց։ Պատկառելի բժիշկ մըն էր, որ մասնաւոր նախասիրութեամբ կը կրէր զինուորական համազգեստը, փայլուն ուսուցիչ մը և պերճախօս մը, նաեւ ժողովրդային բանախօս մը։

Եւրոպայի բոլոր վիրաբոյժներուն կողմէ փնտռուած խորհրդակից բժիշկ մըն էր։

Պէրկման Կէօթէի խօսքին համեմատ աշխարհի մարդոց ամենամեծ երջանկութիւնը ունէր, այսինքն՝ իր անձնաւորութիւնը պարզած, հանդիսացուցած էր աշխատութեան հեղինակի կորով մը ունէր, ունէր երջանկութիւն և յաջողութիւն — հանճարին հաւատարիմ հետեւորդները։ Հիւսիսային Գերմանիոյ բժիշկներուն նահապետը 70 տարեկան էր։ Իր տարեդարձին առթիւ վիրաբուժական ընկերութիւնը տօնական յիշատակագիր մը ներկայացուց անոր, Պերլինի ընկերութիւնը յոբելեարը պատուական նախագահ ընտրեց, ներքին հիւանդութեանց բժշկական ընկերութիւնը պատուոյ անդամ անուանեց զայն։ Իր կիսարձանը կանգնուեցաւ վիրաբուժական ընկերութեան նստաւորանին մէջ։

Ինչ որ Պէրկման իր նախնիքներուն համար կ'ըսէր. կը պատշաճի իր հզօր, հանճարեղ անձնաւորութեան.—«Ինչ որ մենք մեր կեանքը կը կոչենք, ծննդեան և մահուան միջեւ փակուած չէ, այլ շարունակուած և յօդաւորուած է շղթայի մը մէջ. որուն օղակները աշխարհի սկիզբէն մինչեւ անվերջ յաւէրժութիւնը իրարու մէջ անցած են։ Նախնիքներէն ժառանգուած, կեանքը պիտի ժառանգի ապագայ սերունդներուն. կեանքը յանկարծ չի քակուիր, պատահական տարրերու խառնուրդ մը չէ, այլ կապուած է նախընթաց և իրարու հետեւորդ սերերու շարքի մը։ Իր գալուն և երթալուն միջեւ սահող կարճատեւ ժամանակի մէջ մարդը ուրիշ բան չի կրնար ընել եթէ ոչ զգալ և խորհիլ իր կեանքին գիտակցութիւնը և իր նպատակին նկատմամբ իր ունեցած կարողութիւնը։ Ցիշողութիւնը կ'առաջնորդէ զայն՝ շղթային առաջին օղակին, որմէ կախուած ունի իր անփոփոխ կան կեանքը, և որուն իրմէ առաջ հասած էին իր հայրը և մայրը։ Գիտէ թէ անոնք կեանքին մէջ առաջնորդեցին զինքը, ընկերային որոշ գիրքի մը մէջ դրին, և որոշ զարգացման շաւղի մը մէջ, և ինք ի՛նչ որ է, անոնց կը պարտի։ Մեր հոգեկան կեանքը ուրիշներէն փոխանցուած է. և հետեւանքն է պատմական զարգացումի մը, Ինչո՛ւ սիրով չխորասուզուինք այս պատմութեան մէջ և ինչո՞ւ մարդկային անցեալը չպրպտենք»։

Պէրկման Պերլինի վիրաբուժական համաժողովին նախապատրաստութեամբ կը զբաղէր. երբ մահը խլեց զինք։ Առաջին անգամ ըլլալով այդ համաժողովը առանց Պէրկմանի պիտի գումարուի. Գերմանական գիտութիւնը գիտնական մը և անձնաւորութիւն մը կորսնցուց։ Պէրկմանի արժանաւոր յաջորդը գտնելու համար հարկ պիտի ըլլայ առաջին մեծը ընտրել։

∴ Բրոֆ. Պէրկմանի յանկարծական մահուանը վրայ հետեւեալը կը հաղորդուի Մարտ 15 Թուակ.— Բրոֆ. Պէրկման քանի մը շաբաթէ ի վեր Վիսպատէնի ջերմուկները գացած էր ազատելու հիւանդութեան համար, և կը բնակէր Նասաու պանդոկը։ Սաստիկ պաղառութիւն մը կը պարտաւորէր զինքը սենեակէն դուրս չելնելու։ Սերբած օրը յանկարծ աղիքներու խցման հիւանդութեամբ բռնուեցաւ, և իր փափաքին վրայ Հանովէրէն կանչուեցաւ Բրոֆ. Շլանկէ, որ շաբաթ հասաւ և նոյն օրը իսկ գործողութիւնը կատարեց, բայց առանց Թմրեցնելու հիւանդին առաջացած տարիքին պատճառաւ։ Արդիւնքը նախապէս նպաստաւոր եղաւ, բայց երեկ Պէրկմանի փափաքին վրայ Շլանկէ երկրորդ գործողութիւն մը կատարեց աղիքները կարելու համար, դարձեալ առանց Թմրեցուցիչի։ Ուժերը երթալով սպառեցան, բազկերակը տկարացաւ և կէս օրին մեռաւ։

Բրոֆ. Պաւման ինքնաբերաբար փութաց Հալլէէն, բայց իր նախորդ ուսուցիչը մեռած գտաւ։

Գերման կայսրը երկու անգամ հեռագրով Պէրկմանի որպիսութիւնը հարցուցած էր։ Հանգուցեալին մարմինը Բօցտամ փոխադրուեցաւ։

Պէրկման հինգ տարիէ ի վեր այդ հիւանդութեան նշանները կը զգար։ Երեք անգամ աղիքի խցում ունեցաւ, վերջինը մէկ տարի առաջ։ Բայց Պէրկմանի ուժեղ կազմուածքը կը յաղթէր։ Պէրկման վերջերս քաղցկեղ ըսած էր իր հիւանդութեան, որուն յետոյ համակարծիք գտնուեցան իր շուրջը գտնուող բժիշկները։ Բրոֆէսորը ունի երեք զաւակ, երկուքը աղջիկ՝ ամուսնացած, և մին մանչ, գնդապետ Տքր. Պէրկման։

Ի ՊԱՏԻՒ ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻԻ.— Արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ պիտի կանգնուի հանգուցեալ Լորտ Սալզպըրիի արձանը, ի վարձ այն ծառայութեանց, զոր իր երկրին մատուց ամբողջ տասներեք տարիներ վարելով Մեծին Բրիտանիոյ արտաքին աշխարհավարութիւնը։ Մասնախումբ մը պիտի կազմուի այս առթիւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Երկու երկիրներուն մէջ բարեկամական յարաբերութիւնները մշակելու համար երկուստեք անշահախնդիր փորձեր կը կատարուին։ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին փոխ-նախագահ Մ. Իւպէռ, ինչպէս յայտնի է, Պերլին կը գտնուի, ուր բանախօսութիւններ կ'ընէ ի նպաստ միջազգային բարեկամութեան։ Գերման կայսեր մտերիմ և Պերլինի Համալսարանին Բրոֆ. Շիմանի քանի մը օրէ ի վեր Բարիզ կը գտնուի։ Ֆրանսայի նկատմամբ Բրոֆ. Շիմանի յայտարարութիւնները մինչեւ. զարդ աննպաստ էին, ուստի Բարիզի մէջ այս պահուս իր ներկայութիւնը կը մեկնուի իբրեւ փոխադարձ բարեգուշակ նշան մը երկու երկիրներուն հաշտարար ընթացքին։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԿՏԱԿ ՄԸ.— ԿՏԱԿԱԲԱՐԻՆ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ ՊԷՏՔ ՉԷ ԿԱՐԳՈՒԻՆ ԵՐԷՑՆԵՐՈՒ ՀԵՏ. Մր. Թոմաս Պիվըն, Տնօրէն Աւետարական Կաջի Ընկերութեան, և անգամ չիմէնթոյի մեծ գործ-րանի մը իր կտակագրին մէջ հետեւեալ տարօրինակ հատուածը գրած է.—

«Համոզուած ըլլալով թէ ներկայ ժամանակիս մէջ արդի գիտութեան զէնքերով և ուղղամտութեամբ օժտուած մարդու մը համար անկարելի է քահանայական ձեռնադրութեան միջոցին պահանջուած հանդիսաւոր յայտարարութիւնները ընել, ո՛չ մօտ թէ, զոր օրինակ, կը հաւատայ Ննդոց Գիրքին պատմական ճշդութեան, Նոյի Տապանին պատմութեան, պարագաներուն և անոր մասին բոլոր ըսուածներուն, համոզուած ըլլալով թէ Մատթէոսի, Մարկոսի, Ղուկասու և Ցովհաննու Աւետարաններուն հեղինակները տկար եւ սխալական մարդիկ էին, որ յաճախ մեծ անիրաւութիւն կ'ընեն Ամենամեծ Մարդուն (Քրիստոսի) երբ, զոր օրինակ, անոնցմէ երկուքը Անոր վերագրեն ա՛յն կարծիքը թէ Զատիկէն առաջ Հրէաստանի մէջ Թուզ կը գտնուէր, եւ Անոր անիծել տուին Թզենի մը, որ գոյութիւն չունէր, և առակին ձեռնադրեալները կ'ուխտեն հաւատարիմ մնալ անոնց բոլոր պատմածներուն. ուստի ինծի համար ամենամեծ Թերութիւն մը պիտի նկատեմ, երբ իմ աղջիկներս կամ իմ Թոռնուհիներէս մին կամ միւսը կարգուին քահանայի հետ, որովհետեւ վստահ եմ թէ այդ ասպարէզին մէջ մտնողները իրենք ալ անհանգիստ են. իրենց միտքերը խռովեալ են. Դարձեալ իմ աղջիկներէս իւրաքանչիւրին կը կտակեմ իմ ջերմեռանդ, սրտագին և համեստ յոյսս որպէս զի երբեք քահանայի կնիկ չըլլան։»

Մր. Պիվըն մեռաւ 73 տարեկան, 385,191 ոսկիի հարստութիւն Թողլով։

ՌՈՒՍԻՈՑ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՑ ՑՈՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Ծ. Արեւելեան պատերազմէն վերջ առաջին անգամ ըլլալով, ռուսական փոքր նաւատորմին մը Անգլիոյ Սբիթհէտ նաւահանգիստը ժամանեց կիրակի իրիկուն Միջերկրականէն Պալթիկ երթալու առթիւ այցելութիւն մը տալու նպատակաւ, և ընդունուեցաւ նաւային սովորական քաղաքավարութիւններով, որոնք մինչեւ երէկ տեւեցին։ Նաւատորմին կը բաղկանայ Զարեւիչ զրահաւորէն և Պօկաթիր յածանաւէն, որոնց երկուքն ալ ռուսական նաւատորմիղին մասը կը կազմէին Ճարոնի հետ պատերազմին ժամանակ, և Սլաւա զրահաւորէն, որ վերջերը ժամանեց։ Ռուսք 21 Թնդանօթէ ողջոյններով բարեւեցին իրենց մուտքը, որոնց պատասխանեցին Անգլիացիք։ Նաւատորմը յետոյ 17 Թնդանօթի ողջոյններով բարեւեց Բորթսմութի նաւահանգստի հրամանատարը և անգլիական Վիքթորի դրօշակիրը փոխանակեց քաղաքավարութիւնը։ Բիչ վերջը Ռուսք 7 Թնդանօթի ողջոյն եւս արձակեցին, երբ Բորթսմութի ռուսական հիւպատոսը Զարեւիչին մէջ գնաց պաշտօնական ողջոյնները հաղորդելու և նամակները առնելու։

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԵՒ ԱԼՖՈՆՍՕ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՄԻՋԵՒ.— Էտուարտ և Ալֆոնսօ Թագաւորներուն միջեւ տեսակցութեան աւելի փայլ տալու համար, սպանիական նոր մարտանաւեր Քարթակէնա մեկնեցան։ Ալֆոնսօ Թագաւորին կ'ընկերանան արտաքին գործոց նախարարը և պալատական բարձր պաշտօնատարներ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐՈՒ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ.— Բէշթայէ կը հեռագրեն.— 36 տարեկան սակարանական գործակալ Մաքս Ռինկ կիրակի գիշեր անձնասպան եղաւ իր բնակարանին երրորդ յարկէն ինքզինքը վար նետելով։ Մահը անմիջական եղաւ։ Ռինկ անցեալ շաբթու 30,000 քուրօն կորսնցուց սակարանին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ՄԱՐՕՔԻ ՀԱՄԱՐ.— Ֆրանսայի մէջ արտասովոր զինուորական ու նաւային միջոցներ ձեռք կ'առնուին, Ֆրանսացի Տոքթ. Մօշանի բնիկներուն կողմէ սպանութեան հետեւանքով։ Բժիշկին սպասաւորը իր տան պատշգամին վրայ ձող մը տնկած էր, վրան ալ ճերմակ դրօշ պարզած։ Խուժան բազմութիւն մը հաւաքուեցաւ, պահանջելով որ դրօշը վար առնուի, որ բնիկներուն կողմէ իբրեւ անթել հեռագրի գործիք նկատուած էր։ Երբ բժիշկը դուրս ելաւ բացատրութիւն տալու յարձակում կրեց եւ քարահեծ ըլլալով մեռաւ։ Բոլոր դեսպանները ցաւակցութիւն յայտնեցին ֆրանսական դեսպան Ռենոյի, որ մարօքեան կառավարութեան ցաւակցութիւնն ալ ընդունեց։

Ֆրանսայի մէջ դարձեալ սրտայուզութիւնը մեծ է մարօքեան այս դէպքին հետեւանքով։ Տր. Մօշան 18 ամիսէ ի վեր տեղական դարմանատուն մը մէջ կը պաշտօնավարէր. մեծ ծառայութիւն մատուցանելով բնակիչներուն։ Տր. Մօշան ազգայ ունեցող երիտասարդ բժիշկ մըն էր, և տեղական հանգամանքներուն ալ հմուտ։ Իր մահուան լուրը խորունկ տպաւորութիւն բրաւ Բժշկական Կաճառին վրայ, ուր խիստ գնահատուած էր։

Ժանն տ'Արք և Լալանտ յածանաւերը Թուլօնի մէջ հրաման ստացան պարենաւորուիլ և ճամբայ ելնել Մարօք. Երեսփ. Ժողովը նիստ կը գումարէր. երբ Տր. Մօշանի մահուան լուրը եկաւ. եւ փափաք յայտնուեցաւ իսկոյն ամէն միջոց ձեռք առնել։ Թերթերէն ոմանք Ֆրանսացիներուն դէմ Մարօքցիներուն գրգռումը Գերմանացիներուն կը վերագրեն։ Մինչեւ իսկ Թան այս կարծիքէն է, եւ կը յայտարարէ թէ երկու տարիէ ի վեր Մարօքի մէջ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը եղած է աննպաստ ազդեցութիւն մը արծարծել Ֆրանսացիներուն նկատմամբ։

Տր. Մօշանի սպանութիւնը տեղի ունեցած է Մարաքէշի մէջ, որ 60,000 բնակիչ ունի։ Մարօքի արեւմտեան ծովեզերքէն 100 մղոն հեռի, Ֆասէ հարաւային արեւմուտքէն 250 մղոն հեռի։

Նախարարաց խորհուրդը որոշեց արտաքին գործոց նախարար Մ. Բիշօնի առաջարկին վրայ Ուճտայի նաւահանգիստը գրաւ հանել, մինչեւ որ Մօշանի սպանութեան առթիւ Մարօքի կառավարութիւնը գոհացում տայ։ Ֆրանս. կառավարութիւնը կը պահանջէ Մօշանի սպանիչներուն պատժուիլը. սպաննուած տօքթօրին ընտանիքին դրամական հատուցում մը. և Մարօքի մէջ ֆրանսական բարեգործական հաստատութիւն մը հիմնելու համար կարեւոր գումարի մը վճարումը։ Կառավարութիւնը անմիջապէս ֆրանսացի զօրքերը ետ պիտի քաշէ Ուճտայի նաւահանգիստէն, գոհացում ստանալուն պէս։

∴ Անգլիական հիւպատոսարանին վրայ ևս յարձակում մը եղած ըլլալով. Անգլիա պիտի գործակցի Ֆրանսայի

Մ. ԼՈՒՊԷԻ ԱՉՔԸ.— Բնաւ ճշմարտութեան հետք մը չկայ այն հեռագրական լուրին մէջ թէ Ֆրանսայի Նախորդ Նախագահ Մ. Լուպէի աչքին վարագոյր իջած ըլլայ։ Նախորդ Նախագահը ինք անձամբ հերքեց այդ զրոյցը Երկրագործական հացկերոյթի մը նախագահելով կատակի ձեւով ակնարկեց այդ զրոյցին և ըսաւ.— «Ինչպէս կրնաք տեսնել, սիրելի՛ բարեկամներս, հակառակ շրջան ըրած զրոյցներուն, ո՛չ էնֆլուէնզայէ կը տառապիմ ոչ ալ աչքս վարագուրուելու սպառնալիքին տակ կը գտնուիմ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՇՈՒՆՉ ՃԱՌԵՐ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ.— 20րդ զօրաբանակին, որուն կեդրոնն է Նանսի, հրամանատար զօրավար Պայեռ և գնդապետ Կէօր պատերազմաշունչ ճառեր արտասանեցին, երբ գնդապետը որ իր վատառողջութեան համար հանգստեան կոչուած է, հրաժեշտ կ'առնէր սպաներէն և իր հրամայած զօրագունդէն։ Գնդապետ Կէօր ըսաւ.—«Աս պարագիս վախճանին հասած ըլլալով. մեծ ցաւս ա՛յն է որ իմ զօրագունդս կը Թողում երեսունհինգ տարիներու ծառայութենէ մը վերջ, առանց տեսնելու Գերմանիոյ դէմ այն վրէժխնդրական պատերազմը, որուն կը սպասենք ամէն օր։ Երկու տարի առաջ խորհեցայ Թէ այդ վայրկեանը եկած հասած է վերջապէս. Աւա՛ղ, երազս չիրականացաւ։ Բայց այս պատերազմը պիտի գայ ապահովաբար, և կը վստահացնեմ ձեզ թէ 26րդ հետեւակազօրաց այս գունդը Գերմանացիներուն պիտի ցուցնէ Թէ ի՛նչպէս մարզուած է»։ Այս բառերը արտասանեց գնդապետ Կէօր որ ծագումով Ալզասցի է, ի ներկայութեան զօրավար Պայեռի, որ յետոյ ըսաւ.— «Արդարապէս յիշեցուցիք մեզի Թէ 1905ին քիչ մնաց պատերազմ պիտի ունենայինք։ Թո՛ղ գայ այդ պատերազմը։ Ցուսա՛նք որ 26րդ զօրագունդը Ֆրանսական ազգին միւս ուժերուն հետ պիտի նպաստէ կրկին ձեռք բերելու կորսուած գաւառները։»

ՔՐՈՆԻԿ

«ՓՈՒՆՋ» ԼՐԱԳՐՈՑ ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԷՖ. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Ցաւով կը ծանուցանենք մահը վաղեմի լրագրապետի մը՝ Համբարձում Էֆ. Ալաճաճեանի, որ տեղի ունեցաւ Չորեքշաբթի Հինգշաբթի լուսնալու գիշեր, առտուան ժամը 8ին, Սկիւտար Հօմ Սքուլի կից՝ իր բնակարանին մէջ։

Համբարձում էֆ. առողջ ու հանգիստ տուն կը վերադառնայ իրիկունը և ճաշէն ետք կ'սկսի շաբաթ օրուան Փունջի համար ձեռագիր գրել մինչեւ գիշերուան ժամը վեց. երբ պառկելու կ'ելլայ։ Ննջասենեակին մէջ յանկարծական անհանգստութիւն մը կ'զգայ որուն ատրիճանական տկարանալը տեսնելով ընտանեկան պարագաները իսկոյն կը դիմեն բժշկին որ չգտնուիր ու Տէր Տաճատ հօր՝ որ կը փութայ հոգեւոր անունդ մատակարարել։ Համբարձում էֆ. Թէեւ վերջին ծայր տկարացած, սակայն չի կորսնցներ իր դատողութիւնը և քահանային հետ կը կրկնէ 'Հաւատամքն ու Մեղայն և Ս. Հաղորդութիւնն առնելէ քիչ ետք հոգին կ'աւանդէ։

Հանգուցեալը բնիկ Պոլսեցի, ծընած է 1840ին և նախնական դաստիարակութիւնը ստացած Ս. Փրկչի Որբանոցին մէջ, որ այն ատենուան ամէնէն բարեկարգ հաստատութիւնն էր կրթական տեսակէտով։ Լաւ Հայերէն սորված էր ու գրաբար և աշխարհաբար լեզուներ երբ հաւասար կարողութեամբ կը գրէր, առանց մեղանչելու լեզուաւանդ հին ոճին դէմ. հմուտ էր նաեւ Տաճկերէնի և Իտալերէնի։

Փոքրիկ հասակին մտած էր ուսուցչական ասպարէզը և սկսեալ Փրկչէն դասախօսած էր այլ և այլ վարժարաններու մէջ. Տոքթ. Բ. պէյի ընկերակցութեամբ նախապէս սկսած էր հրատարակել գրական և ընտանեկան հանդէս մը, զոր բաւական ատեն խմբագրելէ ետք բաժնուած և 1863ին Փունջի արտօնութիւնն ստանալով, ինք իր անձնական խմբագրութեամբ հրատարակած էր Փունջը. որուն կապուած էր ամբողջ էութեամբը մինչեւ մահուան օրը։

Խմբագրական կեանքի մէջ յամառ հետեւող մըն էր իր նախասիրած սկզբունքներուն, և ինչ ձեւով որ սկսած էր խմբագրել Փունջը առաջին Թիւէն, մինչեւ վերջին Թիւը յաջողած էր նոյն ձեւին մէջ պահել իր սիրական Փունջը ձեւով, լեզուով գաղափարներով ու ամբողջ խմբագրութեամբ։ Նոյն իսկ խմբագրատունն ալ երբեք չէր փոխած և գրեթէ Փունջի առաջին տարիներէն ի վեր հաստատուած էր Պալըք-Բազար Նաֆթա խան։ Ջերմ պաշտպան էր լեզուի ու ոճի մաքրութեան և ամէն տարի պարբերաբար կը քննադատէր լեզուական նորութիւնները անխոնջ քննադատելով ամէն Թերթ ու գրող որ Փունջի լեզուէն տարբեր լեզու կը գործածէ։

Խմբագրական կեանքը բաւական աղմկալից եղած էր ու նշանաւոր է Գօրտամկճամարտութիւն որ այնչափ վիճաբանութեան նիւթ եղաւ իրեն և Մասիսի հանգուցեալ խմբագրապետ Կ. Իւթիւճեանի միջեւ, ինչպէս նաև Փունջի ու Փունջի բառախաղը, զոր հանգուցեալ Ներսէս Պատրիարք հրապարակաւ բրած էր և ետքն ալ հրապարակաւ ներում խնդրեց Ալաճաճեան։

Համբարձում էֆ. Թէեւ արտաքին երեւոյթով կակուղ ու փափկանկատ, սակայն Փունջի մէջ սրամիտ քննադատ մըն էր, ուր կը ձաղկէր ամէն մոլութիւն ու ապօրէնութեան, առանց նկատի առնելու թէ իր գրիչը ո՛րչափ պիտի վնասէր Թերթին նիւթականին։

Թերթէն դուրս ալ կանոնաւորութեան պաշտող, կոկիկ, հաշուագէտ, խնայող ու միմիայն դրամը անհրաժեշտին ծախսող մարդ էր, մօտաւոր Թիփ մը հին Պատուելիներուն։ Ամէն բանը հաշիւով էր, մինչեւ իսկ քալուածքն ու կեցուածքն ալ դրոս կանոնաւորութեան տակ առած էր. յիշատակներ ունէր քառասուն-յիսուն տարեկան զմելի մը, գրիչ մը՝ երեսուն տարուան, ծխամորճ մը քսանըհինգ տարուան և վերջապէս այս կարգի բազմաթիւ առարկաներ զորս խնամով կը պահէր ու անէքտօտներ կը պատմէր անոնց վրայ մտերմական շրջանակներու մէջ։

Առոյգ կազմուածք մը ունէր և առողջութիւնը երբեք չէր խանգարուած, Եռեւէն քալուածքը տեսնողը զինք իր տարիքին հազիւ կէսը կը կարծէր։ Կը կրէր միշտ շագանակագոյն վերարկու, եւ վիզէն անպակաս էր ճերմակ մետաքսէ նուրբ Թաշկինակ մը, քրտինքէն ու փոշիէն զերծ պահելու համար մարմինը։ Միջահասակ, ճերմակ պեխերով, հաճակրելի դէմքով անձ մըն էր. Խիստ մաքրասէր էր, որուն կը պարտէր մեծ մասամբ իր մարմինին առողջութիւնը։ Անուշ ու հանդարտ խօսակցութիւն մը ունէր, ու «այ օղլը» բացատրութիւնը յաճախ կը կրկնէր երբ քիչ մը կիրք դնէր վիճաբանութեան մէջ։

Երբ որպիսութիւնը հարցնէինք, փունջ կը կապեմ, կը պատասխանէր ժպտագին եւ կ'սկսէր դառնացած տով գանգատիլ լրագիրներու լեզուէն ու իր գաղափարներն ու սկզբունքներուն հակառակող յօդուածներէն։

Կը զարմանար եւ չէր կրնար խելք հասցնել Թէ օրաթերթերը ի՛նչպէս կրնան հինգ վեց հազար Թերթ սպառել ամէն օր. մինչդեռ իր կարծիքով՝ պէտք չէր որ անոնք քօշլեկութիւն գտնէին ընթերցողներէն։

Ինք մասնաւոր յաճախորդներ ունէր Փունջի համար, որոնք յաւիտենական սիրահարներն ու բաժանորդներն էին Թերթին եւ որոնց վրայ տարին մէկ քանի անգամ յիշատակութիւն կ'ըլլար Թերթին մէջ այլ եւ այլ առիթներով։

Վերջերս սկսած էր իրեն աշխատակցիլ երէց որդին Սիմոն էֆ. որ պէտք եղած հմտութիւններն ունի, մաքուր աշխարհաբար կը գրէ հօրը պէս և ջերմ հետեւող մըն է հօրը խմբագրական սկզբունքներուն։

Իսկ ընտանեկան կեանքի մէջ տիպար հայր մըն էր Ալաճաճեան, ամուսնացած էր համեստ, հեզ ու պարկեշտ տանտիկնոջ մը հետ և այր ու կին դրախտանման բոյնի մը վերածած էին իրենց բնակարանը, ուր կարգապահութիւն, օրինաւորութիւն և համեստութիւն կը տիրէր։ Կը Թողու չորս զաւակ ու այրի մը որոնց կը փութանք մեր խոր ցաւակցութիւնը յայտնել այս դառն կորուստին համար որ կորուստ մըն է նաեւ լրագրութեան համար։

Ալաճաճեան էֆ. Պատրիարքարանի ժողովներուն մէջ երկար պաշտօնավարութիւն ունեցած է և իր ուղղամտութեանն ու պարկեշտութեանը համար կայս. կառավարութենէն գնահատուած էր 3րդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշանով ու ամսական 10 ոսկիի Թոշակով։

Գրաբար լեզուի դասաւանդութեան համար հրատարակած է մէկ քանի տետրակներ։

Անշուշտ այս ափ յափոյ գրութեան մէջ կարելի չէ պատկերացնել կէս դարու մօտ փայլած լրագրական կեանք մը, որ մեծ շահեկանութիւն ունի իր մանրամասնութեան մէջ։ Ինչպէս ստորեւ հրատարակուած մահազդէն կ'երեւի յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր ժամը 8ին (Ը. Թ.) Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ։

12,000 ՈՍԿԻԻ ԿՏԱԿ ՄԸ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

Բարեգործնակ Ազն. Տիկին Թագւոր փաշա, քոյր հանգուցեալ Տոքթ. Խօրասանճեանի և կողակից հանգուցեալ Եգիպտահայ Թագւոր փաշա Ցակոբեանի, իր յօժար կամքով Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին կտակած է 12,000 ոսկի։ Ինչպէս կը գրէ մեր Թղթակիցը, բարերարուհի Տիկինը Մարտ 9ին հրաւիրելով Բարիզի հոգեւոր հովիւ Տ. Վռամշապուհ Ա. քհ. Քիպարեանը, անոր վաւերացնել տուած է այս կտակը և հոն ներկայ գտնուողներ Տեարք Ս. Սպարթալեան, Մաքսուտ Սիմոն Մաքսուտեան և Միքայէլ Ցարութիւնեան, իբրեւ վկայ ստորագրած են։

Այս կտակուած գումարով Բերայի Շիտակ Ճամբուն վրայ տուներ պիտի շինուին կամ գնուին և անոնց վարձքը բարերարուհի Տիկինը պիտի ստանայ մինչեւ իր մահը. և յետոյ պիտի յատկացուի Ազգ. Հիւանդանոցին։ Արդէն ասկէ առաջ այս կտակի մասին Ս. Պատրիարք Հօր տեղեկութիւն տուած էր և այժմ ալ կտակը Պատրիարքարան պիտի ղրկուի Բարիզէն, հարկ եղած պաշտօնական գործողութիւնները կատարուելու համար։

Բարերարուհի Տիկին Թագւոր փաշա աղջիկն է հանգուցեալ Ակնեցի Պետրոս Ամիրա Խօրասանճեանի և մօր կողմէ թոռն է Ակնեցի Կէլկէլեան Ամիրայի և քոյրը հանգուցեալ բժշկապետ Տօքթ. Խօրասանճեանի։ Տիկին Թագւոր փաշա Ցակոբեան քոյրն է Տիկին Մաքսուտ Սիմոն պէյի։ Տիկին Թագւոր փաշա իր ամուսնին մահէն վերջը ամուսնացաւ անգլիացի մեծահարուստ ազնուականի մը հետ, որ մեռաւ վերջերս մեծ հարստութիւն մը ժառանգ թողլով։ Բարերարուհի Տիկինը իր նախկին ամուսինէն ունի մանչ զաւակ մը՝ Փօլոս պէյ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ՍԱԿԱՑՈՅՑԸ

Պատրիարքարանի 4000 ոսկիի բացը գոցելու պաշտօն ունեցող Վարչական Մասնախումբը, ի մէջ այլոց որոշած է նաև որ Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցած դիւանական գործողութիւնները որոշ սակագնի մը վրայ տեղի ունենան։ Այսպէս, Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ որոշեալ սակագիններու ցուցակներէն մէկ մէկ օրինակ ղրկեց Պատրիարքարանի բոլոր դիւաններուն, ըստ այնմ գանձուելու համար դիւանական ծախքերը.—

Ա. Կոնդակագին. — Առաջնորդական Կոնդակ՝ Մուգաթայէն %20. Տեղապահութեան Կոնդակ՝ Մուգաթայէն %10. Գաւառ. Վարչութեանց Կոնդակ՝ Մուգաթայէն %10. Գաւառ. առժամեայ Վարչութեանց կոնդակ՝ Մուգաթայէ %5. Պոլսոյ Թաղ. Խորհրդոց Կոնդակ՝ քանչէլէրէն %10. Առժամեայ՝ քանչէլէրէն %5.

Բ. Արտօնագին.—Առաջնորդի՝ կայս. Պէրաթ ստանալու՝ 500 ղրշ., Տեղապահի կայս. Հրովարտակ ստանալու՝ 250 ղրշ., Եկեղեցւոյ շրջափակի մէջ թաղուելու՝ 5000 ղրշ., Վիճակահանութեան կազմակերպութիւն և ժապաւինեալ Տոմարով հանգանակութիւն՝ % 2, Կրթական և բարեգործական հաստատութեանց ի նպաստ հանդէսէ՝ %5, Շրջագայելի գանձանակի տուրքական հասոյթէ՝ 50 ղր., Պատրիարքարանի ձեռքով փոխագրուած կամ փոխանցուած գումարներէ %3 ղրշ.։

Գ. Վաւերագին.—Մինչև 500Լ. Օ. Կտակներու վաւերացման՝ իւրաքանչիւր օրինակէն 50 ղրշ., 500է 1000 Լ. Օ. 150 ղրշ. իսկ 1000 ոսկիէ վեր քանակին %1½. Կտակներու ջնջման համար վաւերացման տուրքերուն մինչ. նոյնը՝ %1½. Կտակներու յաւելուած ընելու իւրաքանչիւր օրինակի 20 ղրշ.։ Կրթական և բարեգործական հաստատութեանց կանոնագրի վաւերացման՝ 100 ղրշ.։ Թաղական հաշւոց վաւերացման ըստ կարեւորութեան 25է 50 ղրշ.։ Կտակային հաստատութեան հաշիւներու վաւերացման քանակին ½%. Ստորագրութեան և կնքոյ վաւերացման իւրաքանչիւր անունի՝ 50 ղրշ.։

Դ. Վկայագին. — Ժառանգական վկայագիր որոշեալ քանակութենէն %2, Ժառանգական վկայագիր Պատրիարքարանի մէջ դատավարութեան քանակին %2½. Ժառանգական վկայագիր առանց քանակի իւրաքանչիւր անունի ըստ կարեւորութեան՝ 50, 100, 150, 200 ղրշ.։ Ծնունդեան, մկրտութեան, մահուան վկայագիր իւրաքանչիւր անունի 50 ղրշ.։ Արժանեաց և բարի վարուց վկայագիր իւրաքանչիւր անձի 20։ Ամուրիութեան և դուրսը պսակուելու վկայագիր՝ ըստ կարեւորութեան անձին՝ 20 ղրշ.։ Փոխանորդութեան վկայագիր 50 ղրշ.։ Պաշտօնի դրութեան վկայագիր հրամանիին հետ՝ առաքման հաւաքմամբ։ Ազգատութեան և կարօտութեան վկայագիր ձրի կը տրուի։ Վկայագիրներու կրկնակ օրինակներու իւրաքանչիւրէն 20 ղրշ.։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. Պատրիարքարանի

Վարչական ժողովով որոշուած լինելով արդիւնաւորել ու կանոնաւորել ազգային կողմէ ի նպաստ Պատրիարքարանի վճարուած տրոց գանձումը և դիւրացնել ելեւմական կարգադրութիւնը, յարմարագոյն դատուեցաւ հաւաքիչի ձեռօք գանձումը դադարեցնել և ուղղակի Պատրիարքարանի բարապանաց ձեռօք հաւաքել տուրքերն յատկացուելով այդ գործին բարապան Նապետ Մարտիկ և աւագ բարապան Մելքոն աղաները և ի հարկին ուրիշներն ալ նոյն նպատակին գործածուելով։

Վարչական այս կարգադրութիւններն ներկայ յայտարարութեամբ ծանուցուելով մայրաքաղաքի մեծաքնէից, կը հրաւիրուին ըստ այնմ կատարել պարտ ու պատշաճ վճարումներն՝ բարապաններուն ներկայանալուն, դիւրացնել անոնց աշխատութիւնը, և կատարել հանդէպ Պատրիարքարանի իրենց ունեցած պարտականութիւնը։

(Կնիք)

ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՅՈՑ Ս. Հայրապետը Վարդապետական Լանջախաչ շնորհած է Վանայ Աւագն. Տեղապահ Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Խապայեանի։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ որոշմամբ կիրակի օր Տ. Գրիգորիս Սրբազան Եէնի-Գաբուի եկեղեցիին մէջ քահանայ պիտի ձեռնադրէ տիրացու Ցակոբ Գէորգ Ցակոբեանը։ Իսկ Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը նոյն օրը Սամաթիոյ եկեղեցիին մէջ քահանայ պիտի ձեռնադրէ ուսուցիչ Պետրոս էֆ. Սրէցեանը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ նորընտիր Պատր. Փոխանորդ Տ. Վահան Ծ. Վ. Ցակոբեան մէկ քանի օրէն իր նոր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։ Պատրիարքական կոնդակը երէկ գրուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ առաւօտ Նախագահեց Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ արարողութիւններուն և քարոզ խօսեցաւ խուռն ուխտաւորներու ներկայութեան։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ Հայ. Ս. Եկեղեցւոյ բոլոր եկեղեցականներու լիակատար մէկ ցուցակը ունենալու համար, զանազան տեղերէ տեղեկութիւններ հաւաքելու ձեռնարկած էր։ Ն. Սրբազնութեան կողմէ այս անգամ Պարսկաստանի Առաջնորդ Տ. Սահակ Արքեպսկ.ի գրուած նամակով մը խնդրուած է որ Պարսկաստանի և Հնդկաստանի մէջ գտնուած եկեղեցականներու ցանկը՝ յարակից անհրաժեշտ ծանօթութիւններով ղրկուի Պատրիարքարան։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը գրով մը յանձնարարեց Բերայի քարոզիչ Տ. Հըմայեակ Սրբազանի, յարմար առթիւ մը վարդապետական գաւազանի արտօնութիւն տալ Տ. Մարկոս Վ. Գարագաշեանի, որ արժանի է ցարդ։

ՆՈՐ ԲԱԶԱՐՈՒ (Պիլէճիկ) մէջ մատրան մը շինութեան համար Իզմիրի մէջ նուիրահաւաքութիւն կատարելու մասին Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Թաթուլ Ծ. Վրդ. հրաման խնդրած էր Ս. Պատրիարք Հօրմէն։ Պատրիարքարանը գրեց Առաջնորդին թէ պէ՛տք է Իզմիրի Առաջնորդ Սրբազանին դիմել ուղղակի և նախ անկէ ստանալ հրաման։

ՏԻԿ. ՄԱՐԳՐԻՏ Զ. ՐՊՃԵԱՆ իր ծննդավայրին Դաւրա (Սեբաստիա) գիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին համար Աւագ սեղանի ոսկեհուռ անդուսէ ծածկոց մը նուիրած է։

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ Օգնութեան Սնտուկի Հոգաբարձութիւնը հրաւիրուած է նիստ գումարել առաջիկայ երեքշաբթի օր Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

ՍԱՄՍՈՆԻ Առաջն. Փոխանորդը և Քաղաք. Ժողովը գրով մը Պատրիարքարան դիմած և Առաջնորդին իր վիճակը վերադառնալը խնդրած են, Եբանի Սամսոնցիներուն։ Պատրիարքարանը այժմ չփութած կը ջանայ հասկընալ թէ՝ թեր ու դէմ գրուածներուն որո՛ւն հաւատալու է։

ՖԵՐԻԳԻՒՂԻ Թաղ. Խորհուրդին Բ. Ատենապետ ընտրուեցաւ նաեւ՝ անդամներէն Ցակոբ էֆ. Պահրի։

ԱՐՇԱԿ ԷՖ. ՈՒՆՃԵԱՆ ըստ իր սովորութեան այս տարի ալ այցելեց Թօփգաբուի վարժարանը և նուիրեց ներկայ աստակաշունչ օդերու բաւականաչափ հանքածուխ և փայտ։ Ազգատ ընտանիքներու ալ նպաստեց։

ՑԱՒՕՔ կը ծանուցանենք մահը Վիշէն աղա Ցարութիւնեանի, որ Բերայի շրջանակներուն մէջ ծանօթ է իր Քիւչիւք Վիշէն անունով։ Հանգուցեալը հակառակ իր առաջացած տարիքին դեռ կայտառ էր։ Աշխատասէր գործունեայ և բարեպաշտ էր, խիստ ընտանեսէր այնպէս որ ինք ամուսնացած չըլլալով իր բոլոր հոգածութիւնը նուիրած էր քոյրերուն և քեռորդիներուն ընտանեկան նախանձելի կենցաղին։ Այս առթիւ մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Թերթիս գրաշարապետ Ցակոբ էֆ. Հէքիմեանի որուն մօրեղբայրն է հանգուցեալը և Հէքիմեան և Ցարութիւնեան ընտանիքներուն։

ՅԻՍՈՒՆԱՄԵԱՅ ՅՈԲԵԼԵԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՈՒ Տ. ԱՐՍ. Ա. ՔՀ. ԱՅԹԵԱՆԻ

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԳՈՒԶԿՈՒՆՃՈՒՔԻ

Ցոբելեար Պատուական քահանային յիսնամեայ քահանայութիւնը կը լրանայ տարւոյս Մարտ 17ին, շաբաթ օր, վասն որուն համար արժանաւոր հանդէս մը կատարել ձեռնարկած ենք։

Սկիւտարի Երեք Թաղերը, ինչպէս յայտնի է, պաշտօնապէս միացած են. ուստի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Քահանայից Դասը իրաւունք ունենալ կը կարծէ առանձնելու սոյն հանդէսին կազմակերպութիւնը միացեալ թէ զերէն միոյն ծերունազարդ Աւագերէցին ի պատիւ եւ ի քաջալերութիւն, որ յիսուն տարիներ կարողացած է անբասիր կեանք մը ունենալ, քահանայագործութեանը մէջ ցոյց տալ եռանդուն գործունէութիւն մը, ըլլալ խղճամիտ աւանդապահ մը Եկեղեցւոյ կարգաց ու կանոնաց, երեւիլ միշտ անձանձիր ծառայութեամբ մը, եւ իրաւամբ ժողովրդեան սէրը ու համակրանքը վայելել իբրեւ բարի և աշխատասէր տիպար մը քահանայութեան։

Պատուարժան ժողովուրդը միշտ գիտցած է ինչպէս վարժարանին, նոյնպէս եկեղեցւոյն արդիւնաւորապէս ծառայող պաշտօնեայն պատուասիրել և քաջալերել ոչ միայն ընծայելով անոր բարոյական յարգանքը այլ եւ մատուցանելով անոր իւր նիւթական գնահատութիւնը անոր վաստակաբեկ կեանքին եւ անձնուէր ծառայութեան ի վարձատրութիւն։

Մեծ ուրախութիւն պիտի պատճառէ արդարեւ, ժողովրդեան յարգանաց ապացոյցը ծերունազարդ քահանային որ սակայն դժբախտաբար այժմ իր հիւանդութեան անկողնոյն գամուած կը տառապի և ալ աւելի մեծ պիտի ըլլայ իր մխիթարութիւնը երբ իր անկողնոյն շուրջը տեսնէ իր ժողովուրդը որ եկած է շնորհաւորել զինքը, իւր յիսնամեայ Ցոբելեանին առթիւ ընծայելով անոր սովորական յարգանքէ մը վեր իրական յարգանաց հաւաստիքը իւր սրտաբուղխ նուիրատուութեամբ որուն արժանի է արդարեւ։

Այս առթիւ վաղը առաւօտ, Մարտ 17, յաւուր Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ, ուր ներկայ պիտի գտնուին Երեք Թաղերու քարոզիչները եւ քահանայ եղբայրները եւ յետ աւարտման Ս. Պատարագի պաշտօնական ընդունելութիւն մը պիտի կատարուի ծերունազարդ քահանային տան մէջ ի Գուզկունճուք։

Ի դիմաց Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ
Քահանայից Դասուն
Աւագ րեց՝ ԽՈՐԷՆ ՔՀ. ՓԱՇԱԵԱՆ
1907, Մարտ 15, Սկիւտար

Ծան.—Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան 1½, Ս. Պատարագ 3։

Այրի Տիկին Գայիանէ Համբարձում Ալաճաճեան և զաւակունք. Տէր և Տիկին Ցովհաննէս էֆ. Շալճեան և զաւակունք, Տիար Արմենակ Մավեան՝ ի Մանչեստր, Տէր և Տիկին Մկրտիչ, Ստեփան և Համբարձում Դավանօղեան և զաւակունք. Տէր և Տիկին Աթանիկ Փազանճեան և զաւակունք. Տէր և Տիկին Մկրտիչ Փոզանճեան և զաւակունք Այրի Տիկին Սրբուհի Ժամակոչեան, և զաւակունք, Պետրոս Ժամակոչեան. Տէր և Տիկին Քերովբէ Կիւմիւշեան և զաւակունք, Միքայէլ Դարայեան և համայն ազգականք ու բարեկամք ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զդառնակսկիծ մահ

ԱԶՆՈՒԱՇՈՒՔ
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԷՖ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆԻ
ԲԱԶՄԱՐԴԻՒՆ ԵՒ ՎԱՍՏԱԿԱԲԵԿ
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ-ԽՄԲԱԳՐՈՂԻ «ՓՈՒՆՋ» 44ԱՄԵԱՅ ԼՐԱԳՐՈՅ

որ յանկարծ ի Տէր յետ կարճատեւ հիւանդութեան, հինգշաբթի գիշեր, ի հասակի 67 ամաց, ի խոր սուգ և յանմխիթար թախիծ մատնելով իր կինը և չորս զաւակները։

Վաստակաշատ հանգուցեալին յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը պիտի կատարուի Ուրբաթ, Մարտ 16, ժամը ճիշդ 8ին (Ը. Թ.), Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ։

Այրի Տիկին Մարիամ Ցարութիւնեան, Այրի Տիկին Սօֆի Մ. Հէքիմեան և զաւակները, Այրի Տիկին Արուս Ցարութիւնեան եւ զաւակները, Ցակոբ էֆ. Հէքիմեան, ինչպէս նաեւ ազգականները եւ պարագաները խոր ցաւով կը ծանուցանեն մահը

ՎԻՇԷՆ ԱՂԱ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ
(ՔԻՒՉԻՒՔ ՎԻՇԷՆ)

որ կարճատեւ հիւանդութենէ ետքը կնքեց իր մահկանացուն, խոր սուգի մէջ ձգելով իր քոյրերը, քեռորդիները և բոլոր ազգականները։

Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, Ուրբաթ 16/29 Մարտ, ժամը 7ին իր Տօլապտէրէի բնակարանին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը թափօրով պիտի փոխադրուի Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին և պիտի ամփոփուի Շիշլիի Ազգ. գերեզմանատունը իր ընտանիքին յատուկ դամբարանին մէջ։

Բերա, Տօլապ-Տէրէ,
15/29 Մարտ 1907

ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

28 Մարտ 1907

Ֆրանսական 3%	94.72
Օսմանեան Միացեալ	93.20
Երկաթուղի	148 50
Պանք Օթթօման	694.—

ՌԵՍՄԻ

ՆՇԱՆ

Այտըն վիլայէթի պէլէտիյէ թապիպի իզզէթլու Ահմէտ էֆէնտիյէ տէօրտիւնճիւ րիւթպէտէն Օսմանի նշանը պիր խոան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՇՈՒԷՏԱԿԱՆ պատուիրակութիւնը երէկ առաւօտ շոգեմակոյկով պտոյտ մը կատարեց Վոսփորի մէջ և այցելեց Պէյլէրպէյիի Պալատը։ Ետոյ այցելեց նաև Մեծ-Շուկան և Սիւլէյմանիէ մզկիթը։

ՓԱՂՏԱՏԻ նախորդ կուսակալ Մէճիտ պէյ առջի օր Պոլիս ժամանեց։

ԿԻՕՐԻՒՃԷԻ կառավարիչ անուանուեցաւ Թասզի նախորդ կառավարիչ Ալաէտտին պէյ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԸ.—Պետական Խորհուրդը որոշեց որ Միլքիէ վարժարանին իսլամ շրջանաւարտները ինչպէս որ զերծ են զինուորական ծառայութենէ, ոչ-իսլամ շրջանաւարտներն ալ զերծ ըլլան զինուորական տուրքէ։

ՊՈԼՍՈՅ ՓՈՂՈՑՆԵՐԸ ԵՒ ՇԷՆՔԵՐԸ.—Պոլսոյ շէնքերուն թիւերը կանոնաւոր կարգի մը վերածելու ձեռնարկուեցաւ վասն զի շատ մը գետիններ զանազան մասերու բաժնուելով, անոնց վրայ նոր շէնքեր կառուցուած են և սակայն թիւերը չեն փոխուած և կրկին թիւեր կը գործածուին։ Փողոցներու անուններն կրող տախտակներն ալ պիտի նորոգուին։ Թիւերը և փողոցներու անուններ ցոյց տուող տախտակները յախճապակէ պիտի պատրաստուին անաղարտ մնալու համար։

ԱԾՈՒԽԻ ԳԻՆԸ ՋԵՂՉՈՒԱԾ.—Ինչպէս երէկ գրեցինք, Քաղաքապետութիւնը խիստ հրամաններ տուաւ ամէն կողմ, 20 փարայէն աւելի ածուխ չծախել։ Այս հրամանը սկսաւ գործադրուիլ ամէն կողմ, շնորհիւ Թաղապետական պաշտօնեաներու հսկողութեան։ Միւս կողմէ թէ՛ ծովի ճամբով և թէ շոգեկառքով մեծաքանակ ածուխ կը հասնի Պոլսոյ զանազան կողմերը, կը ծախուի օխան 20 փարայէն։

ԽՌՈՎԱՐԱՐ.—Պոլսոյ ամբաստանեալը ատեանը դարձեալ 10 օր պայմանաժամ տուաւ Ակնայ Խորոճ գիւղացի Ճիյէրօղլու Ցովսէփի փեսայ Մկրտիչ Հավարաբեանի որ խռովարարութեամբ ամբաստանուած է և փախստական։

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ Խախամ Պաշիի փոխանորդին դիմումին վրայ Խամաւրուզ Պայրամի առթիւ առժամաբար և երաշխաւորութեամբ պիտի արձակուին թեթեւ յանցանքներու համար բանտարկուած Հրեաները։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷԻ բաժնետէրերու ընդհ. ժողովը իր նիստը գումարեց Լիօնի մէջ։ Վարչական Ժողովի տեղեկագիրը տակաւ բարգաւաճ կացութիւն մը ցոյց կուտայ։ Անցեալ շրջանին մէջ Պանքային հասոյթը եղած է 35 միլիոն ֆրանք։ Շահաբաժին որոշուեցաւ 55 ֆրանք, այսինքն նախորդներուն վրայ 5 ֆր. աւելի, և այս՝ հանելով ամէն ծախքերը, մէջը ըլլալով Ընկերութեան կեդրոնին, կեդրոնական շէնքին և բազմաթիւ մասնաճիւղներու նիւթական բարելաւութեան համար եղած մեծ ծախքերը։ Հակառակ այս յառաջացման, անշարժ հասոյթներու հաշուէն պակսած է երկու միլիոն ֆրանք. այդ հաշիւը եղած է 35 միլիոն և 7 միլիոն անցած է նոր հաշիւին։ Այս գումարը հին շրջաններէ աւելցածներուն վրայ բարդելով կը գոյանայ 27 միլիոն, իբր տրամադրելի այդ հաշիւին։ Վարչական Խորհուրդը առաջարկեց և ընդհ. ժողովը ընդունեց որ այս 27 միլիոնին 25ը պահեստի գումարին անցնի, որ այսպէս կը հասնի 125 միլիոնի, այսինքն Ընկերութեան դրամագլուխին կէսը։ Տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ 1906ին արժեթուղթերուն գումարը հասած է 15½ միլիառ ֆր. 1905ին վրայ 1,439,168,200 ֆր. աւելի, ներկայանալով 606,138 արժեթուղթեր։ Գանձուած կտրօններու գումարը 1906ին հասած է 954 միլիոնի 1905ի 889 միլիոնին դէմ, 25 միլիոնի յաւելում մը։ 1906 Դեկտ.ի վերջը հաշիւներու թիւն էր 483,206, նախորդին վրայ 21,976 աւելի։ Վարչական Խորհուրդին նախագահը ժողովին մէջ պնդեց այն պայմաններուն վրայ որոնց համար Խորհուրդը հարկ համարած էր շահաբաժինին գումարը 5 ֆրանք բարձրացնելով, գոհացում տուած ըլլալ յաճախ արտայայտուած խնդրանքի մը։

ՊԱՆՔԱՆԵՐԸ գոց են այսօր և առաջիկայ երկուշաբթի օր։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԸՆԿՂՄԱՆ.—Միտիլէյէն ածուխ բեռցած Պոլիս եկող փոքր նաւ մը բուռն մրրիկի մը բռնուելով Քարտալինի մօտ ընկղմեցաւ։ Նաւը կը վարէր Քարտան Եանի և մէջը կային եօթը նաւաստի, Ազատարար վարչութեան կողմէ ղրկուած կարգ մը թաղթերու համաձայն։ Նոյն վարչութիւնը թէեւ օգնութիւն փորձեց, բայց ժամանակին չհասաւ։ Բոլոր մարդիկը խեղդուեցան և նաւը բեռովը միասին կորաւ։

ԴԺՈՂՈՒԹԻՒՆ ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՇՈՒԿԱՆ.—Առջի իրիկուն ուշ ատեն Մեծ-Շուկայ Ֆրանկիւլ և Արշակ Կիւմիւշեան եղբարց գոհարեղէնաց վաճառատունը 8 հատ մատանի և վեց զոյգ օղ կը յանձնուի վարպետէ մ.։ Սակայն ժամանակը ուշ ըլլալուն փոխանակ Պէտէստէն տանելու խանութին մէջ անկիւն մը կը զետեղեն ու կը մեկնին։ Հետեւեալ առտուն երբ խանութ կուգան մեծ կ'ըլլայ իրենց զարմանքը երբ կը տեսնեն թէ 3 մատանի պակսած է։ Անմիջապէս ոստիկանութեան դիմում կ'ըլլայ որ իբր կասկածելի պահապան Շապանի անձնակը կը խուզարկէ և երեւան կը հանէ յիշեալ երեք մատանիներուն հետ նաեւ այլեւայլ գոհարեղէններ։ Հաստատուելով որ այս գոհարեղէնները նոյն Շուկային մէջ զանազան խանութներէ վերջերս գողցուած գոհարեղէններն են, ոստիկանութիւնը սկսած է զանոնք վերադարձնել իրենց տէրերուն, հաստատ ապացոյցներ ձեռք բերելէ ետք։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, Մարտ 27.—Երեսփ. Ժողովը վիճաբանեցաւ Զօր. Պայյուի շնորհազրկութեան վրայ։ Զօրավարը նամակ մը հրատարակած էր թէ հաւանական է որ պատերազմ ծագի Գերմանիոյ հետ։ Պատերազմական նախարար Զօր. Բիքառ յայտարարեց թէ զօրավարները պէտք չէ պատերազմի յայտարարութեան վրայ կարծիք յայտնեն։ Վարչապետը հաստատեց այս սկզբունքը և ժողովը 207ի դէմ 360 ձայնով վստահութիւն յայտնեց Դահլիճին։

— Պանքօքէն կը հեռագրեն թէ Սիամի Թագաւորը, բազմաթիւ հետեւորդներով այսօր Պանքօքէն ճամբայ ելեր է Մէսսաժըրիի շոգենաւով մը դէպի Մարսիլիա, ուրկէ Բարիզ պիտի երթայ։

ԼՕՆՏՕՆ.— Կօլլէժի իշխանը մասնաւոր Խորհուրդ մը գումարեց Մարլպօր Հաուզի մէջ։ Վիքթորիա Թագուհիին օրէն ի վեր մէկ անգամ միայն այս տեսակ մասնաւոր խորհուրդ մը գումարուած է։

ՀՌՈՄ.— Մ. Դիթթոնի հիւանդութեան հետեւանքով քանի մը ժամ յետաձգուեցաւ ֆոն Պիւլով իշխանին հետ ունենալիք տեսակցութիւնը։

— Մ. Դիթթոնի իշխան Պիւլովի հետ իր տեսակցութեան մէջ պիտի շեշտէ Մարոքի խնդրին նկատմամբ Իտալիոյ համերաշխութիւնը Անգլիոյ և Ֆրանսայի հետ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Պիւլով իշխանին Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Դիթթոնիի հետ տեսակցութեան մէջ պիտի յիշուի Մարոքի խնդիրը։

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Հողագործներու վիճակին բարւոքման օրինագիծը ընդունուեցաւ Խորհրդարանէն։

ՍՕՖԻԱ.— Վարչապետը 600,000 ֆրանքի վարկ մը քուէարկել տուաւ Խորհրդարանին ի նպաստ երկաթուղիի պաշտօնէից։

ԹԱՆՃԷՐ.— Ֆրանսական ժանտարմ և Լըլանտ յածանաւերը հոս ժամանեցին։

ԲԱՐԻԶ.— Անգլիա հաւանեցաւ Ֆրանսայի կողմէ Ուճտայի մէջ ձեռք առնուած միջոցներուն։ Գերմանիա ալ բարեկամական պատասխան մը տուաւ։

— Սակարանին մէջ կացութիւնը աղէկ էր։ Պերլինէն և Լոնտոնէն եկած լուրերն ալ ցոյց կուտան թէ անգլիական քոնսոլիտէն և Հարաւ Աֆրիկեան թուղթերը աղէկ բռնուած են։ Ռիօ Թինթօ 2201ի ելաւ, 57 ֆր. շահելով, բայց սպանիական երկաթուղիի թուղթեր ծախուելով գիներն ինկան։

— Շէրպուրկի մէջ արկածի հետեւանքով պայթում մը տեղի ունեցաւ 146 թիւ թորփիլանաւին մէջ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Դատաւոր Ֆիցճէրըլտ ամբաստանեալ Թօն ենթարկեց մասնագէտ բժիշկներէ կազմուած յանձնաժողովի մը քննութեան՝ անոր մտաւորական վիճակը հաստատելու համար։

ԻԼԱՆ

Պէյօղլու տէվլէթի թէպաասընտան Մ. Փորտէֆրոտա Օրպաքըն մէտեուն միւթէվէֆֆա Լէւոն պէյ թէրէքէսինտէն պիրինճի Մահքէմէի Թիճարէթ իլամըյլա մահքիւմ պի մաթլուպը օլան մէպալիղին թէէմինի թէավիյէսի իչին միւթէվէֆֆի մումաիլէյհին միւթէսարըֆ օլուպ տաիրնը մումաիլէյհ նամընա վէֆֆի մէֆրուզ վէ մէրհուն պուլունան Ղալաթատա Խալիլ Փաշա սօգաղընտա քեաին 3 նումէրօլը խան վէ ալթընտա վաքը 1 նումէրօլը մաղազա վէ Քարաքէօյ ճատտէսինտէ մէզքիւր խանըն ալթընտա 31 վէ 33 նումէրօլը իքի պապ մաղազալարըն տէօրթ հիսսէ իթթիպարըյլա թէվսիի հասսը իւթիգալը իճրա գըլընմըշ օլան պիրեր բուչ հիսսէի չայիա ընըն բէյ ու ֆիրուխթը մուվաֆըգըյէթի թարաֆէյն իլէ գարարլաշտըրըլմըշ վէ հիսսէի մերհունէի մէզքիւրէ էլեէմ 2100 լիրաի օսմ. պէտէլ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ պուլունմըշ իսաւկինտէն պէտէլը մէզքիւրէ զամմըա զիյատէյէ ըւթիրայա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտան իթիպարէն 15 կիւնէ գատար մահքէմէի թիճարէթ իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ միւտտէթը մէզքիւրէ խիթամընտա մումաիլէյհի ֆէրաղըյէսինին մուվաֆըգըյէթը թարաֆէյն իւզրէ եինէ սուրէթը գաթիյէտէ իճրա իթթիպրիլէճէկի մալիւմ օլմագ իւզրէ, տաիրէէ մէզքիւրէտէն իլան օլունըր։

ՆՈՐ ԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պուէտ Խաչատուր Միսաքեան
եւ իրեն ժամանակակից իմացականին
վրայ հայեացքներ

Գրեց՝ Յ. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ

Այս բանասիրական հատորը, որ կը պարունակէ 19 դարու Թուրքահայոց՝ իմացական ու արուեստական վիճակին վրայ շատ կարեւոր տեղեկութիւններ, 140 էջի մէջ, լոյս տեսած է կոկիկ տպագրութեամբ և կը ծախուի Պոլսոյ գրավաճառներուն քով։

Գին 7½ ղրուշ

Գաւառներէն մեծաքանակ (20 է աւելի) և կանխավճար խնդրողներու համար 25% զեղչ։ Գրել հեղինակին անուանն ի Զարդարեան գրատուն, Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար։

Վահրամ էֆ. Ասատուրեանի զուտ Մօրիւճեան իւղի ազդը կարդալ Դ. երես

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	101 08
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	101 08½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	101.12½
» էն վար գինը	»	101.02½

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	147.75
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	148 12½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	148.25
» էն վար գինը	»	147.75

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ.Ո.	42.50
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	4.90
Միտիլլիի Պանքը		6.—
Սելանիկի	ֆր.	—.—
Գոմէրսիալ	Ա.Ո.	9.10
Քարասու Բրեվիլէժիէ	ֆր.	119.—
» Օրտինէռ	»	114 50
Իզմիրի քարափ	»	—.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ.Ո.	4.80
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	10 95
Ժիւիսանս Թրամվայ	» »	6.10
» պարտաթուղթ	ֆր.	482.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	363.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա.Ո.	18.37
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	459.—
Թրանսվալ		62 —

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Յունական փոխառութիւն	ֆր.	362 —
Պանք Նաս. Կրէտ.	»	435.—
» » » Նոր	Օ.Ո.	4.05
Լաւրիոմ	ֆր.	92.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղր.էն	ղր. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.40
Անգլիական ոսկի	110 10
Բօլ	91.
Մէճիտիյէ արծաթ	107 35
» քառորդ	106.30
» մանրուք	104.25
Մէթալիք	100.
Պէշլիք	103.20
Ռուսալ թղթադրամ	8.64
Քրէմից	59.

ՀՐԱՆԴ ՏԱՄՃԸՂՃԵԱՆ

«ՊՐԵՆԶՈՒՏԷ»-Ի ԱՐԿԱԾԱԼԻՑ ԹԱՐԳՄՈՒՆԸ — 54 —

ՏԻՐԷ ՍԱԼԷՍ

ՅԱՐԳՄԱՆԵՑ ՊԵՏՏԻՆ

Խարտեաշ Մազը

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԱՆԺԷԼԻՆԱ ՎԷՐՏԻՅԷ

Պահ մը եաքը Անժէլինա յանկարծ գլուխը վերցնելով.

—Շա՛տ լաւ օրէնք է այդ օրէնքը, յարեց,

—Այո՛, Օրիո՛րդ, ի՞նչ կ'ըսէք, երկու միլիոն ֆրանքի անագին հարստութեան մը պիտի տիրանաք, սոսկա բացարձակ կերպով ճչդուած է. սակայն դուք տակաւին ունեցած ստակնիդ Մ. Ֆօրմօնի քով թողուցած էք,

—Սիրելի բարեկա՜մս, յարեց Անժէլինա, շատ անգամ անիմաստ ու ագէտ խօսքեր կ'ընէք, իմ ժառանգութիւնս ի՞նչ առնչութիւն կրնայ ունեցած ըլլալ նոտարին քով պահ տրուած գումարին հետ, այդ ի՞նչ պարապ խօսք էր որ ըրիք. ես Մ. Ֆօրմօնէն չեմ զատուիր բնաւ, հանգուցեալ մօրեղբօրս կտակած երկու միլիոն ֆրանքը թէեւ պզտիկ հարստութիւն մը չէ, սակայն միեւնոյն ատեն նոտարին չորս միլիոնը ի՞նչու աչքէ հեռացնելու անճարակութիւնը ունենամ, այդ երկու գումարներուն ամբողջութիւնը վեց միլիոն ֆր. կ'ընէ. ասկէ աւելի ի՞նչ կ'ուզէք որ ըլլայ։ Ակէ զատ չէ՞ք մտածէր որ Սէրժի անմեղութիւնը հաստատուելուն հաւանականութիւնը կայ,

—Շա՛տ պարապ խօսքեր կ'ընէք, Օրիո՛րդ, յարեց Պրիկարա, ենթադրենք որ Սէրժ միւնչեւ վերջը պնդէ իր անմեղութեանը վրայ, անոր կարեւորութիւն տուողը ո՞վ է։

—Ի՞նչ ըլլայ ըլլայ, ես կը յուսամ որ դատարանը պիտի հաստատէ Սէրժի անմեղութիւնը եւ անպարտ արձակէ զայն, չմոռնալով ես մօրեղբօրորդւոյս մարդասպան մը ըլլալուն չեմ հաւատար բնաւ։

—Ըսել է ուրիշի մը վրայ կը կասկածիք, յարեց Պրիկարա բարկութեամբ... կամ թերեւս ոճրագործը ուրիշ կին մը,... ըլլալ կը կարծէք։

—Ի՞նչ, ուրիշ կին մը ըսի՞ք. Աստուած իմ, կը զառանցէ՞ք Պարոն,

—Զառանցելու կամ չմոթելու ոեւէ պատճառ մը չունիմ. ըսածներս լոկ կասկածի արդիւնքներ են, որովհետեւ լսածս նայելով՝ ոճիրը գործուելէն վերջ կնոջ մը Հռովմ փողոցէն չուտաքայլ փախչիլը նշմարողներ եղած են,

—Շա՛տ լաւ, յարեց Անժէլինա, որուն դէմքը յանկարծական դալկութիւն մը պատած էր, այդ կինը ո՞վ կրնայ ըլլալ, չէ՞ գուշակեր, անկա օրիորդ Կարանսիյէ զատ ուրիշ կի՛ն մը չի կրնար ըլլալ։

—Այո՛, ես ալ այդ հասկցնել կ'ուզեմ արդէն, ըսաւ Պրիկարա։

Անժէլինա ներքին անձկութիւնը փարատելու և նուազումի թափերը մարելու համար, յանկարծ ոտքի ելաւ և գրասեղանին առջեւ կենալով.

—Սէրժի ժառանգութենէն զրկուիլը մարդասպանութիւնը հաստատուելէն կախում ունի, դատարանը կրնայ անոր մասին եղած ամբաստանութիւնները ջրելով զայն անպարտ արձակել հետեւաբար մենք մեր կողմէ պէտք է օգնենք արդարութեան գործին։

Այս խօսքերը արտասանելէ վերջ ցածոգի աղջիկը նշանակելի ակնարկ մը ուղղեց Պրիկարտի, որ ընկերուհիին նպատակը հասկնալով.

—Ինձմէ պահանջածնիդ ոճրագործութիւն մը չէ՞ օրիո՛րդ, յարեց։

—Իմ մասիս տածած սէրերնիդ ապացուցանելու համար, ինձմէ բնաւ բան մը պէտք չէք խնայէք, կ'աղաչեմ պարո՛ն, գթացէք վրաս, ես վստահ եմ ձեր զգացումներուն վրայ, ուրեմն հիմա խոստացէք որ ինծի օգնելու համար ամէն ջանք ու ճիգ ի գործ պիտի դնէք։

—Ես ձեզի խոստացած եմ արդէն պէտք եղած ձեռնտուութիւնը ընելու հիմա ալեւս կրկնելու ու նոր խոստումներ տալու հարկ չկայ։

Պրիկարա հառաչանք մը արձակեց, ձեռքը ճակտին տարաւ եւ ակաւ մաքին մէջ բաներ մը պրպտել յետոյ յանկարծ քայլ մը դէպի առաջ երթալով,

—Ա՜հ, Աստուած իմ, այս աղջիկը գիտ պիտի խենթեցնէ։

Բայց չկրնալով զայրոյթն ու ներքին տառապանքը զսպել, կրկին թիկնաթոռին վրայ ինկաւ. աչքերէն հոսած արցունքի կաթիլները այտերէն վար մօրուքին մէջ կը քամուէին։

Խեղճ երիտասարդը մէկ երկու վայրկեան չը կրցաւ տեղէն պէտրաալ։ Բաւական ժամանակ անցնելէ եւեթ գլուխը գալով ակնարկները դէմ դիմաց հայելիին յարեց, ինքն ալ սարսափեցաւ դէմքին սոսկալի ու դժոխային արտայայտութենէն, բոլորովին զառամած, դալկացած ու տգեղցած էր։

(Շարունակելի)

ՇՈՒԿԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Նպարավաճառ-մանրավաճառի գործերուն վարժ, աշխոյժ պատանի մը՝ նոյն ճիւղերուն խանութպանի մը քով, համակերպող վարձքով, կը փափաքի աշխատիլ, դիմել Խմբագրութեան գրաշարապետին։ 1-3

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

TRADE MARK

Այն տեսակ եղանակի մը կ'ապրինք ուր թէյը ամէնէն աւելի կարեւոր ըմպելին է։ Զարտականութիւն կը համարինք այս առթիւ ժողովուրդին յիշեցնել թէ, Քօթաքի եղբարց թէյի վաճառատունը կը գտնուի Ղալաթիա, Քարաքէօյ, կամուրջի ճամբուն վրայ թիւ 19, Շեթան վաճառատան քով։ Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ, առանց նիւթական զոհողութիւնները նկատի առնելու, յատկապէս Զինէն, Ճավայեն, Սէյլանէն բերել տուած են ամէնէն ընտիր ամէնէն հոտաւէտ, ամէնէն պատուական թէյեր, որոնք 25, 50 և 100 տրամ տուփերու մէջ դրուած են և կնքուած են վաճառատան կնիքով։

Նկատելով որ թէյին կարեւոր կազմածն է նաև սամավարը, մեր յաճախորդներուն դիւրութեան համար Ռուսերէնէն յատկապէս բերել տուած ենամէն տեսակ սամավարներ, որոնք գործարանին գիներովը կը ծախուին։

Կան նաև չաքարեղէնի վերարերեալ ամէն տեսակ, ընդունելութեանց, հարսանեկան հանդէսներու և մկրտութեանց համար, հարսանեկան մոմեր, քօղքեր, մկրտութեան հագուստներ և այլն, ամէնքն ալ խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

Ցանձնարարութիւնք ճշդապահութեամբ կը կատարուին։ 10—25

ՏՕՔԹ. Ա. ԵՈՐԿԻԱՏԷՍ

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԷԹՈՏՈՎ

ԵՒ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՄՈՐՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՂՊԱՀԱԿԱՆ ԱԽՏԸ

ԱՐՈՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆ Է

Տօքթ. Ա. Եորկիատէս որ գաղդէական ազատ և Յորքի հիւանդութեանց հանրածանօթ մասնագէտ Տօքթ. Ֆուռքիէի օգնականը եղած է Բարիզի մէջ այս տեսակ հիւանդութիւններէ տառապողները բժշկական հարգարժէք կատարագործուած մէթոտներով կը բուժէ իր դարմանատան մէջ՝ Բերա Ալեյլարը չոգաբերվաճառ Լոյոնի վերնայարկ առաջին յարկի արաբթանը՝ ամէն օր կէսօրէն մինչեւ երեկոյ։

Մասնագէտ է մանաւանդ մոլի լուսակ ամէն տեսակ հիւանդութեանց. եւրոպական վերջին դրութեամբ հիմնական կը բուժէ մազերու թափիլը, գլխու թեփի ու էկզէմ։ Մորթային հիւանդութիւն ունցողներու նեղքերը Քի Զորեցչարանի և Շաբաթ օրեր (Ը. Թ.) ժամը 6էն մինչեւ 6ը կ'ընդունի։ 40 85

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻԿ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամանցօ խան։

Պոլսոյ Գործակալութիւն —Գաբրրեր օղու բաաժին գիմաց էիր էճ. Քիւրիպհանէ փողոց։

Պոլսոյ Գործակալութիւնը հայրենիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Աստանբուլի համար։ 50—42

ԱՆՁԿԱՑԻՆ ԹԷՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ադրիատիք

Դամոգ աւելի քան 13.000.000 Տարեկան գանձում տոկոսէ և ապահովագիրէ 162.578 Ազգ. ապահովագրական բնկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ

Ու այժմ ձուլուած է ՌՕԾԸԼ ապահովագրական Ընկերութիւն

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ տեսակաւոր ապրանքներու վրայ. — քարէէն և փայտէէն կառուցուածներ. ամուրտական թանգարաններ, գրադարաններ, ձեռագրեր, նկարներ եղած է ամէն բան։ Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն մը կ'ստանայ ամէն ոք դիւրաւոր ձեւերով։

Իր դրամագլուխը՝ 13,062,125 անգլ. ոսկի բացի թիւր բաժնեգրեալ ոսկի։ Հավատարիմ մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, թիւ 1՝ ԴՈՒՔ ՃՈՆ ՍԴՐԻԴ

ԼՈՆՏՈՆ 28՝ ԼՕՄԳԱՐԴ ՍԴՐԻԴ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Ա. Վ. ԴԷԼԼԷՔ

Պոլիս, Զիլէք Բազար, Ալթըբարմաքեան խան, թիւ 23—24։

Դեր Գործակալ Էֆէնտի

ՄԱԳՈՍՏՈՍ Ը ՍԱՆՏԱԼՃԱՆ

Ուրիշ դեր գործակալութիւններ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ 32 50

ՏՈՔ. Ա. Ա. ՄԻՄԱՏ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Աչքի, ականջի բերանի, եւ կոկորդի հիւանդութեանց

Բաց ի կիր-կէ՝ ամէ օր հիւանդ կ'ընդունի, ցերեկէն վերջ, իր բնակարանը, Բանկալթի. Սբ-Յակոբ թիւ 10։

Երկուշաբթի, ուրբաթ և շաբաթ օրեր մինչև ցորեկ հիւանդ կ'ընդունի, Պոլսոյ կողմը, Պաղչէ-Գաքու, Մխիթարեան Դեղարանը։

Իսկ Հինգշաբթի օրեր առաւօտուընէ մինչև միջօրէ Օրթագիւղ, Տէրէ-Իչի փողոց, Թոսխնիանի Դեղարանը։

Աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ իր բնակարանը Հինգշաբթի օրեր յետ միջօրէ. և Սբ. Յակոբ հիւանդանոցը (Բանկալթի) երկուշաբթի Չորեքշաբթի, Ուրբաթ առաւօտ 8էն մինչև 9 Եւրոպական ժամ)։ 10—6

AU GRAND DÉPOT

Տ. ՊԱԹԻՍԹԱԹՈՍ

Ղալաթիա, Թիւնէլի մօտ 14 թիւ

վաճառատունը փոխադրուած

ըլլալուն առթիւ

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԼԻՔԻՏԱՍԻՈՆ

Յունուար 11ն սկսեալ

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը ծախուին շատ աժան գիներով մետաքսեայ, բրդէ և բամբակէ կերպասեղէններ, բոլոր և կանանց համար թաշկինակներ, ֆանելաներ, սեղանի և մահճակալի սփռոցներ, տէօշէմէզու կերպասներ, լինոլէումներ ևն. ևն.։

Այս արտասովոր խիստ աժան գնով վաճառումը պիտի տեւէ մինչեւ մէկ ամիս։ 12—12

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՑՈՒՆ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Ղուրէպայի Միւսլիւմին խասթխանէսի իշխան միւպայասրնա լիւզում կէօրիւնէն 1500 գրչ չիվիտ վէ քէզալիք պաղաճա լիւզումի օրան 1880 գրչէի հագիդէ խալիս Գանտիա սաղօնրէն պէէր ճէտիտ գրչէսի 3 գր. 30 փարա թալիպի էօհէսինտէ օրաղ չէհրը հալը Բումինին 19ունդ բաղդէրթէսի կիւնինէ գաւառ հէր գաղբարա թէնգիլ օլունուրսա գաղուլիւրէրք, միւնազասա ֆիյաթը հասալայրգը պուլուտուը թագտիրտէ գարարտատէսինին քէշիտէսիյէ իւլ կինա ասգրյա ալընմըշ վէ պու միւտտէթ զարֆընտա եւիզտէ իւչտէն նօգտան օլմամագ իւզրէ թէնգիլ գապուլիյէ խիթմամ միւտտէթտէ իհսալէի գաթիտէսինին իհրաբը մուգարրէր պուլունմուշ օլուզունտան, թալիպ օլանլարրն եւիզտէ օն նիսպէթինտէ թէնգին ագչէլերինի վէ եախսատ միւթէպէր ու մուսատտագ քէֆիլէթնամէլէրինի համիլէն էյամը թաթիլիյէտէն մատտա հէր կինն մէգիլիրը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունրը։

12 մարտ 323 2—3

Իմամրաթը Սմիրէ իշխան պիր սէնէլիք օյնագ իւզրէ միւպայասրնա լիւզում կէօրիւնէն 140 գրչի ճէտիտ խալիս Անսասլու գաֆիրանրէն պէէր ճէտիտ գրչէսի 200 ղրուշ թալիպի էօհէսինտէ գաղարտատսի քէշիտէ գրէնարագ, ասգրեա ալընմըշ վէ չէհրը հալը բումինին 19ունդի բաղդարա էրթէսի կիւնինէ գաւառ 100տէ 3տէն 4 օրմագ իւզրէ թէնգիլ գապուլիյէ իհսալէի գաթիտէսինին իհրաբը մուգարրէր պուլունմուշ օլուզունտան, թալիպ օլանլարրն եւիզտէ օն նիսպէթինտէ թէնգին ագչէլերինի վէ եախսատ միւթէպէր ու մուսատտագ քէֆիլէթնամէլէրինի համիլէն էյամը թաթիլիյէտէն մատտա հէր կինն մէգիլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունրը։

12 մարտ 323 2—3

Ղուրէպայի միւսլիւմին խասթխանէսի իշխն միւպատասրնա լիւզում կէօրիւնէն իքի հիւզէն իւչ էր. Ղ Թօփ գատար քէֆիլիք պէզին պէէր թօբու 69 ղրուշ թալիպի էօհէսինտէ իսէ տէ, ֆիյաթը մէգքիրէ հասալայրգընը պուլմամարնա պէնէն միւնազասա միւտտէթի թէմամտա իտիմի վէ չէհրը հալը բումինին 17ունդի ճուտ իրթէսի կիւնինէ գաւառ հէր գաղբարա թէնգիլ օլունուրսա գաղուլիյէրէք, միւնազասա ֆիյաթը հասալայրգընը պուլուտուը թագտիրտէ գարարտատէսինին քէշիտէսիյէ իւլ կինա ասգրյա ալընմըշ վէ պու միւտտէթի զարֆընտա եւիզտէ իւչտէն նօգտան օլմամագ իւզրէ թէնգիլ գապուլիյէ խիթմամ միւտտէթտէ իհսալէի գաթիտէսինին իհրաբը մուգարրէր պուլունմուշ օլուզունտան, թալիպ օլանլարրն եւիզտէ օն նիսպէթինտէ թէնգին ագչէլերինի վէ եախսատ միւթէպէր վէ մուսատտագ քէֆիլէթնամէլէրինի համիլէն էյամը թաթիլիյէտէն մատտա հէր կինն մէգիլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

12 Մարտ 322 1—3

Ճէվամիի չէրիֆէ վէ խայրաթ սարընին ինշաաթ վէ թամիրաթընա խիթմալ օլունմաք իւզրէ միւնազասա վագ օլունուպ ֆիյաթ միւխթէլիֆէ իլի թալիպի էօհէսինտէ պուլունան պօյնա վէ բիք պօբու վէ նալպուրիէ վէ սարի էվգամի պիլսխերէ այրը այրը իւչքամա թէֆիրիք օլունմուշ վէ թալիպ զունուրի իլէ պէտէլ միւնազասասան ֆէվգէ էլատէ թէնգիլ վուքու պուլմուշ օլմասընա վէ ճէրեան խատէն միւնազասա միւնազասայի ատրէ հիւքմիրի իքթիսատ թէմէրրիւ պինայէն չէհր հալ բումինին օն տօքուզունճի փաղար էրթէսի կիւնինէ քաւառ հէր քաշ փարա թէնգին քապուլի իլէ. իհսալէի քաթիլէրրին իհրաբը մուգարրէր պուլունմուշ օլուզունտան թալիպ օլանլարրն եէվմ մէգքիրէ քատտար իւզրէ օն նիսպէթինտէ իհսալ տէ, ֆիյաթը մէգքիրէ հասալայրգընը պուլմամարնա պինէն միւնազասա միւտտէթի թէմամտա իտիմի վէ չէհրը հալը բումինին 17ունդի ճուտ իրթէսի կիւնինէ գաւառ հէր գաղբարա թէնգիլ օլունուրսա գաղուլիյէրէք, միւնազասա ֆիյաթը հասալայրգընը պուլուտուը թագտիրտէ գարարտատէսինին քէշիտէսիյէ իւլ կինա ասգրյա ալընմըշ վէ պու միւտտէթի զարֆընտա եւիզտէ իւչտէն նօգտան օլմամագ իւզրէ թէնգիլ գապուլիյէ խիթմամ միւտտէթտէ իհսալէի գաթիտէսինին իհրաբը մուգարրէր պուլունմուշ օլուզունտան, թալիպ օլանլարրն եւիզտէ օն նիսպէթինտէ թէնգին ագչէլերինի վէ եախսատ միւթէպէր վէ մուսատտագ քէֆիլէթնամէլէրինի համիլէն էյամը թաթիլիյէտէն մատտա հէր կինն մէգիլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

14 մարտ 1323 2—3

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻՄԻԱԳԻՏՆԵՐԻՆ ԵՒ ԱՆՈՒԱՆԻ ԲԺԻՇԿՆԵՐԻՆ ՔՆՈՒՄԱՑ ՈՒ ԱՆԽԱՐԴԱԽ ԸՂԼԱԼԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

ՁՈՒՏ ՄՕՐԻՆ ՁԿՆԵՆ ԻՒՂ

Տկարակազմերուն, նիհարներուն առողջութեան և մանաւանդ հիւանդութենէն նոր ապաքինողներու համար ամէնէն գերազանց դեղը Մորին ձկան իւղն է հարկ չկայ մեծաշուքով յայտարարութիւններու թէ Մորին ձկան իւղը՝ մարդկային մարմնոյն վրայ ըրած իր բարեւոր ազդեցութեամբը ծանօթ է. բայց որովհետեւ ընդհանրապէս խարդախուածները կը ծախուին և անոնցմէ սպասուած արդիւնքը առաջ չի գար, այս անգամ ուղղակի Նորվեկիայէն մեծաքանակ բերել տուած է զ

ԾԱՆՕԹ ԴԵՂԱԳՈՐԾ

ՎԱՀՐԱՄ ԷՖ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՈՐՈՒՆ ԱՆԽԱՐԴԱԽ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ

որ Պոլսոյ պաշտօնական առաջնակարգ քիմիագէտներէն և անուանի բժիշկներէն ալ քննուած՝ անխարդախ, դիւրամարս ըլլալը հաստատուած է. Ի գիտութիւն յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանենք, որպէս զի փութայ օգտուիլ Մորին ձկան այս իւղէն։ Կը ծախուի փոքր ու մեծ քանակութեամբ Կէտիկ-Փաշա, Պալիքզաշա-Եոգուչը՝ ՎԱՀՐԱՄ ԷՖ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ, որ ծանօթ է արդէն իր դեղերուն թարմութեամբ դեղագիրներու ճշմարիտ պատրաստութեան մասին ցոյց տուած ուղղամտութեամբ և գիներու չափաւորութեամբը։

Հինգշաբթի օրերը կարող բժշկի մը կողմէ աղքատները ձրի կերպով կը դարմանուին։

ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ 4—10

Ա. ՌԷՋԷՊՎԱ ՄԻԹՔԻԷԼ

ՏԷ ԶԷՔԱ ԶԷԼԻ Ի

ՊԱՀ ՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրութիւններ՝ ամէնէն թոյլատու եւ ամէնէն նպաստաւոր կերպով

Վճարուած վնաս 360.000 ֆրանք

Տարեկան գանձում 95.000 »

Արեւելքի համար Տէօրէնները են Տեարք՝ ՄԻՐՋԱՆ և ԹՕՓՈՒԶ

50—19 Պոլիս, Կալաթա, Խայէթ խան, թիւ 6և կրկին 6

..ԼԱ ԹՕԼԱՐ..

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԻԼՊԱՕՅԻ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

1903 Դեկտեմբեր 31ին ընկերութեան ունեցած երաշխաւորութեան գումարները

	Ֆրանք
Պիլպաոյի Պանքան ի պահ դրուած զանազան արժէթղթերով	50,000,000
Վերոյիշեալ արժէթղթոց յաւելեալ արժէքը	21,298,712
Զանազան պանքաներու քով պահեստ	4,661,118
104,380 անգլ. ոսկի արժէքով տեղական և հնդկական արժէթղթեր Ընդհանուր Պանքան ի պահ դրուած	3,563,165
Գումար Ֆրանք	79,522,995

ԼԱ ԲՕԼԱՐԻ Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը արտօնեալ է հրդեհի դէմ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ ընդունիլ յանուն ընկերութեան, և պատահած վնասները անմիջապէս և արդարութեամբ կարգադրել։ «Լա Բոլար» իր վճարմանց տեսակ ցոյց տուած փութկոտութեամբ և առատաձեռնութեամբը իրաւամբ առաջնակարգ դիրք մը բռնած է ապահովագրական ասխարհին մէջ։

Գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ Է ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գ. Պոլսոյ մասնաճիւղին գլխաւոր գործակալներ Պոլիս Սուլթան Համամ Բիւնիոն խան 50 42

ՃԷՑԼԱՆ

ՄԵԾ ՀԱՅ Վ. ՃԱՐԱՏՈՒՆ

ՀԱՆՐՈՒՐԱԼԻՆԱՅ ԱՐՈՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ՄԻՋԻՐԱՆ ԳԻՄՀ ՃԷՑԼԱՆ

Նոր բացուած վաճառատունը կը գտնուի Սուլթան Համամ Բիւնիոն խանի տակ։ Սոյն վաճառատունս մէջ կը գտնուի ամէն տեսակ սրանց և տղայոց պատրաստ գօստիւմներ, բայթօներ, բէլէնկօթի գօսթի մեր մ քվ ոլամներ. Բոպ որ շամպրներ և ամէն տեսակ հ դիրեհեղէնք։ Ցուսանք թէ անգամ մը այցելող յ ճ բ որդ երբ շատ դոհ պիտի մնան թէ գրպան, ու տ. կունութեան, Ա՛յ ձեր երուն Ղրբութեան գիներն ոչ ժանութեան բ ղ առ ար ուրիշ կարգ մը վաճառատուներէն % 30 զեղչով կը վաճառուի։ Գիներ իս վերջին է. 1 թիւ 2 ղրուշ։ 16—20

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 10 ԶԻՆՂ

ՄԻՔԹԱՅԵՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕԿԹ. ԻԱԶԷՔ ԳԵՆԴԻԼ

ՄԱԳԻ ՀՕՐ

Մաղուս գոյը առաջ փոխելու գլխուն վրայ յառաջ եկած պզտիկ թեփիկ երը բ ւորովին կը ջնջէ. մ զերս արմատները կը զօրացնէ և հերթափութեան արգելք ըլլալէ զատ անոնց երիտասարդ ալ կը պատսէ Ցիշեալ յուրի բո ժ ՀՀ յատութիւնը հաստատուած ապացուցած է Օսմ. Դշանաւոր բժիշկներուն կողմ. և մ ծ գ ահատման արժա գած

Կեդրոն տեղին Գաղչէ Գ. բու, Հ միտ յէ Ս պիրի գիմաց գանուած Ա իկ Իւթիւճեան

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնք փոխադրվ կը կատարուին։

Գինը 15 ղրուշ։

Կը ծախուի նաև Պոլսոյ գլխաւոր դեղագործարաններուն մէջ։ 8—10

AU GRAND DÉPOT

Տ. ՊԱԹԻՍԹԱԹՈՍ

Ղալաթիա, Թիւնէլի մօտ 14 թիւ

վաճառատունը փոխադրուած

ըլլալուն առթիւ

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԼԻՔԻՏԱՍԻՈՆ

Յունուար 11ն սկսեալ

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը ծախուին շատ աժան գիներով մետաքսեայ, բրդէ և բամբակէ կերպասեղէններ ա բանց և կանանց համար թաշկինակներ, ֆանելաներ, սեղանի և մահճակալի սփռոցներ, տէշէմէզու կերպասներ, լինոլէումներ ևն. ևն.։

Այս արտասովոր խիստ աժան գնով վաճառումը պիտի տեւէ մինչեւ մէկ ամիս։ 12—12